

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Müzik Eğitimi Bilim Dalı

**MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN BİREYSEL PROFİL ÖZELLİKLERİ VE
ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARININ
İNCELENMESİ
(ERBİL İL ÖRNEĞİ)**

Jarjees Rostam JAMEEL

Yüksek Lisans Tezi

Van, 2017

MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN BİREYSEL PROFİL ÖZELLİKLERİ VE
ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARININ
İNCELENMESİ
(ERBİL İL ÖRNEĞİ)

Jarjees Rostam JAMEEL

Danışman

Doç. Dr. Serap YÜKRÜK

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Van, 2017

KABUL VE ONAY

[Öğrencinin Adı Soyadı] tarafından hazırlanan “[Tezin/Raporun Adı]” başlıklı bu çalışma, [Savunma Sınavı Tarihi] tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından [Tezin/Raporun Türü] olarak kabul edilmiştir.

[İ m z a]

[Unvanı, Adı ve Soyadı] (Başkan)

[İ m z a]

[Unvanı, Adı ve Soyadı] (Danışman)

[İ m z a]

[Unvanı, Adı ve Soyadı]

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Doç Dr. Fuat Tanhan

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Araştırma sürecinde bana her zaman destek olan aileme,arkadaşım Peru SARHANG'a çalışmamın her aşamasında bilgi ve birikimiyle katkılarını esirgemeyen, Öğt. Gör. Halit YABALAK'a, Araç.Gör. Kadir YILMA'a, Yrd.Doç.Dr. Semih BİREL'e ayrıca çalışmam boyunca görüş, önerileriyle bilgi ve birikimiyle katkılarını esirgemeyen danışman hocam Doç.Dr.Serap YÜKRÜK hocama, Yapıcı eleştirileriyle tez alıımama katkı sunan Doç.Dr. Hüseyin YÜKRÜK hocama ve Yrd. Doç. Dr. Selçuk BİLGİN hocama teőekkürlerimi sunuyorum.

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim/Raporum sadece Yüzüncü Yıl Üniversitesi yerleşkesinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun Yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

06/07/2017

Jarjees Rostam JAMEEL

ÖZET

JAMEEL. Jarjees Rostam. *Müzik Öğretmenlerinin Bireysel Profil Özellikleri ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Van 2017

Bu çalışmanın genel amacı, Erbil de görev yapan müzik öğretmenlerinin profil özelliklerinin belirlenerek müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının değerlendirilmesidir. Araştırma ilişkisel tarama modelinde oluşturulmuştur. Araştırmada; müzik öğretmenlerinin profil özellikleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişki konularında durum tespiti yapıldığından dolayı, çalışma betimsel nitelik taşımaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Erbil ilinde görev yapan müzik öğretmenleri (n=58) oluşturmuştur.

Araştırmada kullanılan veri toplama araçları; MÖPÖF, ÖMTÖ, müzik öğretmenleri ve bu öğretmenlerin görev yaptıkları okulların belirlenmesi için kullanılan Kuzey Irak Eğitim bakanlığı veri tabanıdır. MÖPÖF ve ÖMTÖ formlarından elde edilen veriler SPSS 21.0 paket programına işlenmiş ve analizler yapılmıştır. Güvenirlilik düzeyleri Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı ile incelenmiştir. MÖPÖF ve ÖMTÖ arasındaki ilişkilerin incelenmesi için bağımsız değişkenin iki olduğu durumlarda ilişkisiz gruplar t-testi ve Levene testi yapılmıştır.

Araştırmanın sonuçlarına göre; Müzik öğretmenlerinin çoğunluğunun Salahaddin Üniversitesi mezunu olduğu bulunmuştur. Ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin dağılımda en yoğun grup olduğu bulunmuştur. Müzik öğretmenlerinin ders saatine ilişkin dağılımlarına bakıldığında, en yoğun grubun 11-15 saat girenler olduğu tespit edilmekle beraber çoğunluğun 11-15 ve 16-20 saat derse giren öğretmenlerden oluştuğu sonucu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin yarıya yakın bir bölümünün buldukları okulda 5-9 yıllık bir zaman dilimi boyunca çalıştıkları görülmüştür. Çalışma grubunun büyük bir kısmının ek iş yapmadığı görülmüştür. Müzik derslerinde, öğretmenlerin çoğunluğunun yaylı çalgıları kullandıkları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumlarında dayanarak cinsiyetin öğretmenlik mesleği tutumuna ilişkin anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Müzik öğretmenlerinin mesleklerine yönelik duydukları sevgi ve tutum düzeyinin, için idarecilik tecrübesinin öğretmenlik mesleği tutumu üzerinde anlamlı bir farklılaşma göstermediği Ailede Müzik öğretmeni olup olmama durumu unsurunun anlamlı bir farklılaşmaya yol açmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler

Öğretmenlik, müzik eğitimi, tutum, profil.

ABSTRACT

JAMEEL. Jarjees Rostam. *Müzik Öğretmenlerinin Bireysel Profil Özellikleri ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*, Graduate Thesis, Van 2017

The general aim of this study is to evaluate the attitudes of the music teachers working in Erbil to the profession of music teaching by determining their profile characteristics. This research was created in the relational model. In the study; main purpose is relation between Music teachers' profiles and attitudes toward profession. So the work bears descriptive nature. Working group of the study consisted who worked on 2016-2017 academic year at Erbil province and district music teachers (n=58).

Data collection instruments used in the study; MÖPÖF, ÖMTÖ and to determine the schools they work these teachers from North Iraq National Education is the database. The data obtained from the MÖPÖF and ÖMTÖ forms processed and analyzed by using SPSS 21.0 software. Reliability levels were measured by Cronbach's alpha coefficient of internal consistency. In the Relations between MÖPÖF and ÖMTÖ where two arguments unrelated to the study t-test and Levanese test were used.

According to research; the majority was found that music teacher to be a graduate of Salahaddin University. When examining the results for the distribution of teachers were the most intense band in "middle school". When it looks at the number of course hours of music teachers, they are entering the 11-15 hours of intensive group were found to have a significant share in the 11-15 and 16-20 hours of classes entering teacher. Teachers in schools where they have been shown to work in a nearly half during the 5-9 year time frames. Nearly half of the teachers were found to be working in the same school for a period of 5-9 years. It has been seen that a large part of the working group did not work at an additional job. In music lessons, it has been found that the majority of teachers use stringed instruments. Based on the findings of the attitudes of the music teachers towards the teaching profession, there was no significant difference in the attitudes of music teachers towards the teaching profession based of gender. It was found that music teachers' level of love and attitude towards their professions and the managerial experience did not show a significant difference on the teaching profession attitude. It has been concluded that whether or not there is a music teacher in family does not lead to any significant differentiation.

Key Words

Teaching, music education, attitude, profile

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY.....	i
BİLDİRİM.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
SUNUŞ.....	x
GİRİŞ.....	1
1.BÖLÜM :MÜZİK EĞİTİMİ	2
1.1. Müzik Eğitimi	2
1.1.1. Genel Müzik Eğitimi	2
1.1.2. Özenen Müzik Eğitimi.....	2
1.3. Mesleki Müzik Eğitimi	3
1.2. Tutum	3
1.2.1. Bilişsel Öge	6
1.2.2. Duygusal Öge	6
1.2.3. Davranışsal Öge	6
1.3. Profil	10
1.4. Öğretmenlik	10
1.4.1. Öğretmenin Temel Özellikleri	11
1.5. Müzik Eğitimi Veren Kurumların EğitimProgramları	12
1.6. Müzik Eğitimi Veren Kurumların Tarihsel Süreçleri	12
1.6.1. Bireysel Özellikler.....	13
1.6.2. Mesleki Özellikler.....	16
1.6.3. Öğretmenin Rollerini.....	19
1.7. Erbil de Öğretmen Yetiştirme	21
1.8. Problem	22
1.9. Araştırmanın Amacı	22
1.10. Araştırmanın Önemi	23
1.11. Varsayımlar	24

1.5. Sınırlılıklar	24
2. BÖLÜM : KAYNAK ÖZETLERİ.....	25
2.1. Kaynak Özetleri.....	25
2.1. İlgili Yayın ve Araştırmalar	25
3. BÖLÜM : ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	28
3.1. Araştırmanın Yöntemi	28
3.1.1. Araştırmanın Modeli	28
3.1.2. Çalışma Grubu	28
3.1.3 Verilerin Toplanması.....	28
4. BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR	30
4.1. Bulgular ve Yorumlar	30
4.1.1. Demografik Verilerin Analizi.....	30
4.1.1.1. Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	30
4.1.1.2. Yaş Değişkenine Göre Dağılımı.....	30
4.1.1.3. Medeni Duruma Göre Dağılım.....	30
4.1.1. Demografik Verilerin Analizi.....	30
4.1.2. Müzik Öğretmeni Profil Özellikleri Formuna (MÖPÖF) İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	31
4.1.2.1. Öğretmenlerin Mezun Olunan Program Dağılımına İlişkin Durumları	31
4.1.2.2. Öğretmenlerin Alan Çalgı Durumları.....	32
4.1.2.3. Öğretmenlerin Haftalık Ders Saati Durumları.....	33
4.1.2.4. Öğretmenlerin Müzik Dersi Dışında Başka Derslere Girme Durumları.....	34
4.1.2.5. Öğretmenlerin Görevli Buldukları Okullardaki Hizmet Durumları....	35
4.1.2.6. Öğretmenlerin Görev Yapılan İl Sayısına Göre Dağılımına İlişkin Bulgular.....	36
4.1.2.7. Öğretmenlerin İdarecilik Tecrübesine İlişkin Bulgular.....	37
4.1.2.8. Öğretmenlerin Ek İş Yapma Durumlarına Yönelik Bulgular ve Yorumlar.....	38
4.1.2.9. Öğretmenlerin Aylık Gelir Düzeyine İlişkin Bulgular.....	39

4.1.2.10. Öğretmenlerin Ev Sahibi Olma Durumları.....	40
4.1.2.11. Öğretmenlerin Evlerinde Piyano Sahibi Olma Durumlarına Dönük Bulgu ve Yorumlar	41
4.1.2.12. Öğretmenlerin Sahip Oldukları Çalgı Sayısına Göre Dağılımına İlişkin Bulgular	42
4.1.2.13. Öğretmenlerin En Çok Dinlenen Müzik Türüne Göre Dağılımına İlişkin Bulgular.....	43
4.1.2.14. Öğretmenlerin Müzik Dersinde Kullandıkları Çalgı Türüne Göre Dağılımına İlişkin Bulgular	44
4.1.2.15. Öğretmenlerin Akademik Yayım Sahibi Olmaya Yönelik Bulgular ve Yorumları	45
4.1.2.16. Öğretmenlerin Ailelerinde Müzik Öğretmeni Olma Durumuna Yönelik Bulgular.....	46
5. BÖLÜM: SONUÇ.....	47
5.1.1. MÖPÖF Değerlerinin Dağılımına Yönelik Sonuçlar....	47
5.1.2. ÖMPÖ Puanlarının Dağılımına Yönelik Sonuçlar.....	48
5.1.3. ÖMTÖ Puanları ile MÖPÖF Arasındaki İlişkilere Yönelik Sonuçlar.....	49
5.2. Öneriler.....	50
KAYNAKÇA.....	52

GİRİŞ

Gelişen teknoloji ve gelişmeler doğrultusunda ülkelerin eğitimli birey yetiştirme çabaları, ülkelerin eğitim hedeflerinin birincil unsuru olarak görülmektedir. Öğrenme süreci bireyin doğumundan itibaren başlar ve bu süreçte pek çok bilgi, beceri, tutum ve değerler öğrenilir. Öğrenme çok farklı kaynaklar ile girilen bir süreç olması nedeniyle aile, okul, çevre ve medya gibi kaynaklar öğrenme sürecini etkileyebilir. Öğretme bireyin istenilen davranışları gösterebilmesi için daha önceden belirlenmiş amaçlar doğrultusunda meydana gelen öğrenme süreci olarak tanımlanmaktadır. Öğretme süreci plan dâhilinde ve programlanmış şekilde okullarda gerçekleştirilmektedir (Eskicumalı, 2002;8). Okullarda, belirli bir plan dâhilinde yapılan eğitim faaliyetlerine öğretim adı verilmektedir. Öğretim etkinliklerini okullarda yürüten uzman kişilere de öğretmen denilmektedir(Eskicumalı, 2002). (Hacıoğlu & Alkan, 1997)'ın, bireyin eğitimiyle alakalı ekonomik, sosyal, bilimsel, kültürel ve teknolojik boyutları bulunan, alanında uzmanlık beceri ve bilgilerine dayanan, formasyon gerektiren profesyonel olarak yerine getirilmesi gereken bir alan olarak tanımlanan öğretmenlik mesleğini, (Doğanay, 2002)' insan yetiştirmeyi amaçlayan hassas ve zarif bir sanat olarak tanımlamaktadır. Öğretmenlik mesleğine sahip olanlar belirli bir alanda uzmanlıklarının yanında öğrencilere kişilik gelişimini destekleyecek davranışları kazanmasında da önemli rol üstlenmektedir.

Öğretmenler mesleklerini yerine getirirken, ülke politikası içerisinde belirlenen öğrenme ve öğretme hedeflerine ne derecede ulaşabildiği sorusu oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Öğretmenlerin yaşadığı sosyo-ekonomik tüm süreçlerin irdelenmesi bireyin mesleki davranışlarını ne düzeyde etkilediğini belirleyebilmek amacı ile önemli bir veri aracı olarak görülebilir. Özellikle sanat eğitimi alanında ki öğretmenlerin profil, demografik özellikler ve sosyo-ekonomik düzeylerinin irdelenmesi hem ülkemizde oldukça düşük ilgi seviyesinde olan sanat eğitimcilerinin özelliklerini hem de yaşam profilleri hakkında bilgi edinilmesinin önemli bir olgu olduğu düşünülmektedir.

1. BÖLÜM

1.1. Müzik Eğitimi

Müzik, bugüne kadar çok çeşitli biçimlerde tanımlanmıştır. Uçan(1994)' müziği "duyguları, düşünceleri, izlenimleri ve tasarımları belli bir amaç ve yöntem ile belli bir güzellik anlayışı doğrultusunda birleşmiş seslerle ifade eden estetik bir ürün " olarak tanımlamaktadır. Sanat eğitiminin "fonetik sanatlar" alt kategorisinde yer alan müzik eğitimi, eğitim bilimlerinin kuram ve uygulamaları ile müzik sanatının bütünlüğü ile multidisiplinel bir yöntem bilimi olarak tanımlanabilir. Müzik, toplumların ve bireylerin kültürel formasyonlarının meydana çıkmasında etkili olan sanat dalı” olarak tanımlamıştır.

Uçan (1994) ise “Müziğin tanımını işlevleri ve işlevlerinin insan yaşamındaki yadsınamaz yeri ve bu öneminden dolayı, müzik sanatı hem önemli bir eğitim durumu hem de eğitimde kullanılan etkili bir araca dönüşmüştür” diyerek müzik eğitiminin önemine vurgu yapmıştır. (Uçan, 1994) Müzik eğitimini üç ana başlıkta toplamıştır.

1.1.1. Genel Müzik Eğitimi

Genel müzik eğitimi, herhangi bir ayırım ayırım gözetmeksizin, her yaşta, her düzeyde, bireylere yönelik kaliteli bir yaşam için gerekli asgari ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlamak olarak tanımlanabilir (Uçan, 1994). Genel müzik eğitimi gelişmiş ülkelerdeki eğitim politikalarının başlıca unsurlarından bir tanesidir. Birçok ülkenin kendi kültürel olgularını ve evrensel değerleri belletme hususunda önem teşkil eden bir aktarım aracıdır. Genel müzik eğitimi (Uçan, 1994) belirttiği başlıklarda temel olma vasfına sahiptir. Genel müzik eğitimi yapısı ve ilk uygulama sahası olması sebebi ile özengen ve mesleki eğitime de kaynaklık etmektedir.

1.1.2. Özengen Müzik Eğitimi

Özengen müzik eğitimi; müzikal kabiliyetin daha çok amatör ve hobi şeklinde kazandırılmasını amaçlayan ve herhangi bir profesyonellik kaygısı içermeyen eğitim türüdür. Daha çok özel ya da kamu teşebbüsleri ile açılan kurs ve özel dersler ile uygulanmaktadır.

Özengen müzik eğitiminde yer alan öğrenmenin oldukça kalıcı olduğunu belirtmiştir(Uçan, 1994)

1.1.3. Mesleki Müzik Eğitimi

Uçan (1994) Müzik alanının bir dalının ya da bütününün, o bütün ya da dal ile ilgili bir isi kendisine meslek belirleyen, istediği mesleği seçme imkânı bulunan, müzik ile belli düzeyde yeteneği olan kişilere yönelik, mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlamayı mesleki müzik eğitimi olarak tanımlamaktadır.

Mesleki müzik eğitimi ilgili alan uzmanları (müzik bilimci, performans vb.) tarafından müzik alt alan odaklı şekilde verilmektedir. Bu açıdan Irak'ta “*müzik*” yapılanması iki ayrı ana birime ayrılmıştır. Bunlar Güzel Sanatlar Enstitüleri ve Güzel Sanatlar Fakülteleridir.

Irak'ta müzik öğretmenleri, Güzel Sanatlar Enstitüleri ve Güzel Sanatlar Fakültelerinden yetişmektedir.

1.2. Müzik Eğitimi Veren Kurumların Eğitim Programları

Irak Cumhuriyeti Saddam Hüseyin'in devrilmesinden sonra eğitim alanında çeşitli çabalar göstermiştir. Fakat ülke içinde bir eğitim birliği bulunmamaktadır. Kuzey Irak Bölgesinde bulunan Erbil de bu çeşitlilik içerisinde eğitim alanında Kuzey Irak Bölgesel yönetimine bağlı olarak çalışmalar yapmıştır. Erbil de bulunan öğretmenlerin yetiştirilmesinde branşlara göre farklılıklara bulunmaktadır. Müzik öğretmenlerinin yetiştirilmesinde temel kurum Güzel Sanatlar Enstitüleri ve Güzel Sanatlar Fakülteleridir. Güzel Sanatlar Enstitüleri icra edilecek çalgılar, keman, piyano, flüt, viyolonsel olarak belirtilmiş ve bu çalgılardan birinin mecburi olduğu maddede yer almıştır. Güzel Sanatlar Enstitülerinde öğretmen adayları müzik teorileri dersleri, genel kültür ve genel yetenek dersleri ve Yabancı Dil dersleri almaktadır. Güzel Sanatlar Enstitülerinden mezun olanlar mezuniyet sonrası öğretmenlik görevine başlayabilme hakkı kazanmış olmaktadır.

1.3. Müzik Eğitim Veren Kurumların Tarihsel Süreçleri

Tüm Irak'ta olduğu gibi Erbil de savaş sonrası yapısal reformlar geçirmiştir. Fakat yaşanan savaş yıllarında ülkede bulunan tüm veriler ve bilgiler yok olmuştur. Savaş sonrası kurulan tüm kurumlar yeniden inşa sürecine girmiş ve bu inşa süreci ne yazık ki daha önce elde bulunan verilerin olmaması nedeniyle tarihsel ve bilimsel bir temele oturtulamamıştır. Tüm kurumlar gibi öğretmen yetiştiren Eğitim Bakanlığı da bu yapılanmada zorluklar yaşamıştır. Erbil de öğretmen yetiştiren Güzel Sanatlar Enstitüleri ile ilgili elde bulunan veriler çok az ve genellikle röportajlar ile elde edilen bilgilerden oluşmaktadır. 1969 doğumlu olan Bekir Halit, 1992 yılında Bağdat Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik bölümünden mezun olmuştur. 1992 yılında müzik bölümünün başkanı olarak Erbil Güzel Sanatlar Enstitüsünde göreve başlamış, 1992 ile 2010 yılları arasında bölüm başkanlığı ve Erbil orkestrasının başkanlığın yapmıştır. Aşna Umar Güzel Sanatlar Fakültesi müzik bölümünden mezun olmuştur. Yüksek lisans tezinde Bekir Halit ile görüşme yapmış ve tezini yayınlanmıştır. Umar tezinde Bekir Halit ile Güzel Sanatlar enstitüsünün kuruluşu, tarihçesi ve programları hakkında bilgi vermiştir. 1992 yılında Bağdat Güzel Sanatlar Fakültesinden mezun olduktan sonra arkadaşlarıyla Erbil'de ilk güzel sanatlar eğitimi veren kurumun kurulmasına öncülük eden Bekir Halit, Erbil'de bulunan öğrencilerin eğitimlerine burada devam etmelerini amaçlamıştır. Bunun için Amanj Gazi-Cemal Muşir-Nızar Şewakar-Hiwa Talat-Faruk Bapir-Zhilwan Tahir- Lukman Cevher-Ferheng Ghafur ile bir araya gelmiş ve güzel sanatlar eğitimi verecek olan enstitünün programını hazırlamışlardır. 02-08-1992 yılında eğitim bakanlığına sunulan enstitü programı bakanlık tarafından kabul edilmiş ve müzik öğretmeni yetiştiren enstitünün kuruluşu tamamlanmıştır. İlk yıl müzik bölümüne 120 kişi başvurmuş fakat fiziki imkânsızlıklar nedeniyle 50 kişi kabul edilmiştir. Enstitüye kabul edilen bu öğrencilerin yaşlarına bakılmadan sadece liseden mezun olma şartı ile öğrenci alımı gerçekleştirilmiştir. Erbil Güzel Sanatlar Enstitüsünün bakanlığa sunduğu ve uyguladığı programa göre Cuma günleri tatil olarak kabul edilmiştir. Haftanın geri kalanında günde 3 ders yapılmıştır. Dersler 1saat 30 dakika olarak işlenmiş ve öğrenciler haftada 2 gün çalgı eğitimi almışlardır. Enstitü müfredatında çalgı derslerden dışında (Solfej-armoni-marşı ve şarkı-kurt müziğın tarihçesi - klasik müziğın tarihçesi -klasik enstrümanları tanıma - Arapça dili - Kürtçe dili -İngilizce dili- oda müzik- koro- doğu solfej komalı - müzik teorisi- dersleri bulunmaktadır. Enstitüde eğitim gören öğrenciler son sınıfta stajyer olarak okular da derslere girmektedir. Öğrencilerin son sınıfta bitirme tezi hazırlamaları ve müzikal performans sergilemeleri gerekmektedir.

1.4. Tutum

Bireyler yaşantıları sonucunda bir cisim, bir olgu ya da bir yaşanmışlığa yönelik ön kanı ortaya çıkarırlar. Bu ön kanılar yinelendikçe bireyde sürekliliği olan bir duruma dönüşür. Bu olaylar yerleşik olduğunda ve devamlılık gösterdiğinde tutum adını alır. Tutumlar, ön kanıların daha kalıcı halidir (Baysal, 1981).

Tutum gündelik yaşamımızda hemen her alanda kullanılır. Dilimizde “inanç”, “görüş”, “tutum” kelimeleri birbiriyle karıştırılabilmekte hatta birbirlerinin yerine kullanılabilir. Tutum ile ilgili araştırmalar fazlaştıkça tutum kelimesi daha kesin bir anlama kavuşmuş ve tanımında çeşitli değişiklikler yapılmıştır.(Kangalgil, Hünük, & Demirhan, 2006)

19.yy da araştırılmaya başlanan tutum kelimesi, Latince “harekete hazır” anlamını taşımaktadır. Sosyal bilimler alanındaki diğer birçok konu gibi, “tutum” ile ilgili olarak da çeşitli görüş ayrılıkları olmuştur (Tavşancıl, 2002). Yapılan araştırmalar ışığında tutum ile ilgili aşağıdaki tanımlara ulaşılmıştır.

Allport (1967), “tutum” kelimesinin sanat alanında, “eylem için zihinsel olarak hazırlanma” manasında kabiliyetlerle bağlantılı kullanıldığını söylemiştir. Allport’un tutum ile ilgili tanımı ise; “bireyin ilgili durum ya da nesnelere ilişkin tepkisi üzerinde dinamik ya da yönlendirici bir etki yapan, yaşantı içinde biçimlenmiş bir zihinsel ya da sinirsel hazırlık durumu” olmuştur (Erkuş, 2003). Tutum bazı olaylara ve tanımlara yakınlaşmak veya uzaklaşmak suretiyle bu olay ve tanımlara belirli bir tavır ortaya koymayı da ifade eder. Olumlu ya da olumsuz bir olayın birey tarafından değerlendirilmesidir(Gülay, 2008). (Erden, 1995) göre tutum, psikolojik bir sürecin, bir nedenle yaşanmış bir olaya, bireyin göstereceği olumlu mu yoksa olumsuz mu tepki vereceğini tespit eden, devamlılığı olan bir durum olarak açıklanır. Tutumlar bireyin bir nesneye yönelik davranışlarına yön veren önemli bir faktördür.

Lea, Troy ve Stephenson’un tanımına göre; “tutum, bir bireye yöneltilen onun psikolojik bir nesne ya da olayla ilgili düzenli bir duygu, düşünce ve davranış eğilimidir.” Günümüzde kabul gören bu tanıma göre, tutum bireyin kendisine ait bir olgudur ve ona ait olan bu olgu bir bütünlük ve tutarlılık içindedir. Tutumlar gözle görülemezler. Açıklamalardaki “bir bireye yöneltilen” ifadesi, tutumun bireysel bir yaşantılardan oluştuğunu

ve somutlaştırılmayacağına değinilmiştir. Buna göre tutum, somut bir davranış değil, buna hazırlayan bir eğilimdir (Kağıtçıbaşı, 1988).

Birçok farklı tanımı yapılan tutumun genel olarak özellikleri Tavsancıl tarafından şu şekilde sıralanmıştır.

- Tutumlar yaşayarak öğrenilmiştir, doğuştan değildir.
- Tutumlar kalıcıdır, bireyin yaşamının belli bir bölümünde devam ederler.
- Tutumlar, birey ve obje arasındaki bir düzen sağlar. Yaşayarak öğrenildiğinden insanın çevresini tam olarak algılayabilmesine yardımcı olurlar.
- İnsan-obje ilişkisinde, tutumlar taraf oluşturur, birey bir olayla ilgili tutum geliştirdikten sonra ona karşı tarafsız olamaz.
- Bir durumla ilgili olumlu veya olumsuz tutumun oluşması için o durumun başka durumlarla ve olaylarla karşılaştırılması gerekir.
- Bireysel olarak tutumlar olduğu gibi toplumsal olarakta tutumlar vardır. Toplumların değer, grup, objelere yönelik tutumları toplumsal tutumlardır.
- Tutum bir olaya ya da olguya karşı tepkide bulunma eğilimidir. Direkt olarak tepki değildir.
- Tutumlar sonucunda olumlu ya da olumsuz davranışlar ortaya çıkabilir.”(Tavsancıl, 2006).

Özetleyecek olursak tutum bireyin yeryüzündeki olay veya olgulara karşı devamlı ya da geçici duygu ve inanışlarını içermektedir. Tutum kavramının diğer kavramlarla karıştırılmaması için tutuma ait olan özellikleri şu şekilde sıralayabiliriz.

- Tutumlar bireysel olarak ele alınır. Toplumsal ve bireysel olarak tutumu ele alarak aralarında ayırım yapmışsa da bugün bir bütün olarak ele alınmaktadır ve aralarında ayırım yapılmamaktadır (Kağıtçıbaşı & Üskül, 2006).
- Tutumlar etrafımızda bulunan her türlü nesneye karşı tepkide bulunmaya hazır bulunuşluk durumunu göstermektedir (Gülây, 2008). Yani tutumlar somut bir davranış değil, davranışa hazırlayıcı bir eğilimdir (Kağıtçıbaşı & Üskül, 2006)
- Hiç kimse doğuştan tutuma sahip değildir. Tutumların temeli genellikle çocukluğa dayanmaktadır, yaşantı ve de deneyimlerle elde edilmektedir.

Bireyde tutumların ortaya çıkmasına neden olabilecek kaynakları belirleyerek şu şekilde sınıflamıştır(Güllü, 2007).

- Aile etkisi (Ana-Baba etkisi),
- Çevre (arkadaş, akrabalar, öğretmenler...) etkisi,
- Direkt olarak bireysel tecrübeler, kişilerde tutumların ortaya çıkmasında etkindir.

Yukarıda belirtilen maddelerin dışında bireyin yaşı da tutumların oluşmasında önemli bir etkindir. Özellikle çocukluk döneminde (6-12) yaşlar arasında aileyi taklit ederek ortaya çıkar(Kağıtçıbaşı & Üskül, 2006). Tutumlar ergenlik döneminde şekillenir. İlk yetişkinlik evresinde (21-30) yaşlar arası bu tutumlar giderek tutumlar daha kararlı hale gelir ve davranış olarak yerleşir. Sears' a göre tutumların 12-30 yaşlar arasındaki zamana, kritik dönem denir. Bu dönemde oluşan tutumları değiştirmenin zor olduğunu belirtilmiştir (Güllü, 2007).

Shepard ve Hougland'a göre ise tutumların üç ana başlığa ayrıldığı konusunda hemfikir olunmuştur.

- 1.Tutumun bilgi hazinesi oluşturan ve gerçeklere dayanan bilişsel öge,
- 2.Tutumun hoşlanma- hoşlanmama yönünü oluşturan, kişide kişiye değişen ve somut olarak açıklanamayan duygusal öge,
- 3.Tutumun davranış ifadesi olan veya sözcüklere dökülen hali olan davranışsal öge,

1.4.1. Bilişsel Öge

Tutumların bilişsel öğeleri, tutum ile ilgili öğrenilen bilgi ve inançlardan oluşmaktadır. (Tavşancıl, 2002) Triandis, bilişsel öge bireylerin düşünme eylemini gerçekleştirirken kullanılan bir sınıflama olgusu şeklinde tanımlamıştır.

Tutum ögesi ile ilgili bilgiler, kişinin objeyi okuyarak, görerek ya da doğrudan yaşaması ile oluşur. Diğer bir ifadeyle, tutum bilinen bir duruma karşı oluşur; varlığı bilinmeyen bir şeye karşı tutum oluşmaz. Tutumların kalıcı olması obje hakkındaki yaşanmışlığın ne kadar gerçek olduğuna dayanır, yaşanmışlık ne kadar fazla ise tutum o kadar

kalıcı olur. Bunun sonucu olarak tutumun değişmesi için tutumu ortaya çıkaran obje ile ilgili bilgininde değişmesi gerekir(Baysal, 1981).

Günlük hayatta tutum birçok kelime ile karıştırılabilmekte (“inanç”,”görüş”...vb); hatta bazen birbirinin yerine kullanılmaktadır. Bu karıştırılan kelimelerin hepsi tepki göstermek amacıyla öğrenilse de Fernald ve Fernald “İnançlar kadar derinlerde saklanmamalarına rağmen tutumlar, düşüncelere göre daha uzun ömürlü ve sağlamdırlar” (Tavşancıl, 2002).

1.4.2. Duygusal Öge

Duygusal öge, tutumlardaki kişiden kişiye değişen ve somut olarak açıklanamayan bir olgu ile ilgili hoşlanma-hoşlanmama durumudur (Güney, Aslan, & Ekici, 2014). Erdoğan’a göre duygusal öge, tutumun itici veya şekillendirici yönü olan ve tutuma süreklilik kazandıran olgu tanımlamıştır (Erdoğan, 1999).

1.4.3. Davranışsal Öge

Davranış ögesi kişinin alışkanlık haline getirdiği şeylerin yanında tutum ile alakalı olmayan diğer tutumların etkisi altındadır. Bundan dolayı davranışsal öge ile ilgili konuşurken duygusal ve normatif davranışları birbirinden ayırt etmek gerekir. (Tekarslan,1989) tutumu, hoş giden yahu hoş gitmeyen durumlarla ilişkili olarak sonuçta ortaya duygusal davranışların çıkmasıdır. Normatif davranışlar ise doğru davranışın ne olup olmadığıyla ilgili inanışlara dayanan davranıştır.

Bilişsel, duyuşsal ve davranışsal ögeler birbirleriyle etkileşim içindedir ve birinde ortaya çıkacak olan değişiklik tutarlılık için diğerlerinde de zincirleme bir değişime neden olmaktadır. Yani bireyin bir tutuma karşı olan olumlu ya da olumsuz durumu değiştğinde tutumun bilişsel ve davranışsal boyutunda değişmektedir. (İnceoğlu, 1993).

Sadece öğretmekten ibaret olmayan öğretmenlik mesleğini, onu yapan kişinin yaşam felsefesi, toplumla olan ilişkisi, kişiliği, bilgisi ile bütünlük içinde olması gereken bir meslektir. Bundan dolayı öğretmenlerin bazı belli kişilik özelliklerinin bulunması

gerekmektedir. (Celep ve diğeri, 2005). Başaran (1978, 195) kişilik, insanın yetenek, konuşma tarzı, ilgi, tavır ve çevresiyle olan uyum özelliklerinin özetidir (Başaran, 1978) ve Şişman (1999) bahsi geçen bu kişilik özellikleri;

- Edebi konularla ve okumayla ilgilenme,
- Kişisel gelişime önem verme,
- Uyumlu olma,
- Öğrencilere yönelik olumlu tutumlar,
- Öğretmeye dönük olumlu tutuma sahip olma,
- Müzik ve resim ile ilgilenme,
- Öğrencilere dönük bir yaklaşım içinde olma,
- Öğrencileri yargılayıcı olmamalı,
- Anadilini iyi kullanma,
- Üstün bilişsel özellikler
- Öğrenci ile iletişimde olmaktan hoşlanma,
- Sosyal ve toplumsal olaylara etkin katılım,
- Yaratıcılık,
- Empati kurabilme
- Arkadaşça ilişkilere açık olma,
- Duyarlı, yardım sever olma,
- Demokratik davranışlar sergileme
- Kendine güven duyma,
- Doğal ve yapmacıksız olma,
- Alanında ve insan ilişkileri konusunda özel eğitilmiş olma
- Şeklinde sıralamaktadır (Akbaşlı ve diğeri, 2009,).

Yukarıda açıklanan özelliklere sahip öğretmenlerin tutumları, bu mesleği nasıl yaptıkları ile ilgili önemli bir unsurdur. Bununla ilgili olarak Getzels ve Jackson isimli araştırmacılar sınıftaki en önemli değişkenin öğretmen tutumları olduğunu ve öğretmenin eğitimci yönünün onun ne kadar bilgiye sahip olduğuyla veya yaptıklarıyla değil, kendisinin ne olduğu ile ölçülebileceğini belirtmişlerdir. Yapılan farklı araştırmalarda öğretmen tutumlarının öğrenciyi de etkilediği farklı kişilik özelliklerine sahip öğretmenlerin öğrencileri de farklı biçimde etkiledikleri ortaya çıkmıştır. (Küçükahmet ve diğeri, 2000).

Mesleki tutum ve algı mesleki yeterlilik algılarını ve meslekteki başarıyı etkilemektedir. Öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutumu olan öğretmen, öğretmenlik mesleğinin severek, isteyerek yapacak ve en iyi şekilde yapmak için daha fazla gayret gösterecektir. Terzi ve Tezci (2007).

Eğer öğretmenin mesleki tutumu olumsuz ise öğrencilerde de olumsuz etkilere neden olacaktır. Çünkü öğretmen, öğrencilerin modelidir (Çetinkaya, 2009). Birçok meslekteki ürün hatalarının telafisi mümkünken, öğretmenlik mesleğindeki hataların telafisi çoğu zaman mümkün değildir (Özbek, Kahyaoglu ve Özgen, 2007). Böylesine önemli olan öğretmenlik mesleğinde, öğretmenlerin mesleğini en iyi şekilde yapmaları beklenmektedir. Bu bağlamda ön plana etkili öğretmen davranışları çıkmaktadır. Woolfolk (1990) tarafından tanımlanan etkili öğretmen rolleri şöyledir: (1) Öğretim uzmanı (2) Güdüleyicilik (3) Yöneticilik (4) Liderlik (5) Rehberlik (6) Model olma. (akt. Açıköz, 2003)

Müzik öğretmenliği de farklı alan öğretmenlikleri arasında, biraz önce bahsettiğimiz eğitim-öğretim hizmetidir. Bu hizmette asıl unsur, kişinin yaratıcılığını arttırmaya çalışan, beğenisini geliştirmek için uğraşan, hayata karşı daha duyarlı olmasını sağlayamaya çalışan müzik öğretmenleridir (Uçan, 1997). Bundan dolayı müzik öğretmenliği mesleğine karşı olan tutum oldukça önem taşımaktadır. Çünkü tutum, öğretmenin kişiliğine, karakterine etki etmekte bunları değiştirmekte, öğretimin niteliğini ve kalitesini belirleyebilmektedir. Fidan'a göre de (2012) öğretmenin sınıfta ne yaptığı önemlidir. Çünkü öğretmenin verdiği gerçek öğretimi, sınıfa girdikten sonra "öğrencilere uyguladığı ve sınıfta yaptıkları oluşturmaktadır.

Öğretmenliğe karşı olan tutum olumlu olduğunda o mesleğe karşı ilgi duymak, çocukları sevmek vb davranışlar, tutumun olumsuz olması halinde ise, öğrencileri sevmemek, heyecan ve isteğini yitirmek gibi davranışlarla ifade edilebilir. Buradan yola çıkarak olumlu tutumlar her zaman başarıyı artırır. Dolayısıyla, olumlu tutumlara sahip olan kişilerin öğretmenlik mesleğini seçmeleri ve kendilerine düşen görevi en iyi şekilde yerine getirmeleri gerekmektedir (Semerci ve Semerci, 2004).

Tüm toplumların eğitim araştırmalarında güncelliğini koruyarak yer alan konu Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum konusudur. Bağımlı veya bağımsız değişken olarak Tutumlar müzik eğitiminde incelenmektedir. Bu araştırmalardan elde edilen bulgular, tutumların müzik eğitimindeki dolaylı ya da doğrudan etkilerini ortaya çıkarmaktadır.

Mullins'e göre (1984) olumsuz tutumlar bir müzik eğitimi programını hızla ve derinden hasara uğratabilmektedir (Aktaran: Özmenteş ve Özmenteş, 2009). Bu nedenden dolayı müzik öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine karşı olan tutumlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Çünkü öğretmen; heyecanı, kişiliğiyle, bilgisiyle öğrenciyi etkileyerek öğrencilerin olumlu veya olumsuz davranış kazanmalarını sağlamaktadır (Semerci ve Semerci, 2004).

Öğretmenlik mesleği ile ilgili açıklanan formatlar, müzik öğretmenliği mesleği için oldukça önemlidir. Müzik öğretmenliği toplumun ve bireyin mutluluğu ve gelişmesine olduğu kadar, bir kültür ögesi olan müziğin gelişmesine de katkıda bulunan bir meslektir (Tufan ve Güdek, 2008). Bundan ötürü müzik eğitiminin kazandırdığı nitelikler ele alındığında müzik eğitimcisinin niteliksel donanımın etkisi önem arz etmektedir. Bir müzik öğretmeninde bulunması gereken özellikler; müzik ve müzik eğitimi konusunda gerekli bireysel özellikler ve mesleki yeterliliklerdir (Akbulut, 2006). Müzik öğretmeninden beklenenler; yeterli alan bilgisine sahip olması, öğretim yöntem ve tekniklerine hakim olup onu en iyi şekilde kullanması, yeterli derecede müzik kültürüne ve formasyon bilgisine sahip olması, çalgısına hakim olabilmesi, sesini en iyi şekilde kullanması ve nasıl kullandığını öğretebilmesi, koro eğitim ve yönetimini bilmesi, müzikal aktiviteleri en iyi şekilde yapabilmesi ve de mesleğine karşı olumlu bir tutum içerisinde olması gerekmektedir (Canakay ve Bilen, 2008; Tufan ve Güdek, 2008).

Öğretmenlerin mesleklerine karşı olan tutumlarını araştıran çalışmalar (Semerci ve Semerci, 2004; Çakır, Kan ve Sünbül, 2006; Güdek, 2007; Denizoğlu, 2008; Oğuz ve Topkaya, 2008; Sağlam, 2008; Tufan ve Güdek, 2008; Pehlivan, 2008; Çapri ve Çelikkaleli, 2008; Bulut, 2009; Taşkın ve Hacıömeroğlu, 2010; Özder, Konedra ve Zeki, 2010; Uğurlu ve Polat, 2011; Demirtaş, Cömert ve Özer, 2011; Tekerek ve Polat, 2011; Korkmaz ve Sadık, 2011) ile birlikte, müzik öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının değişik gruplarla çalışılması önemli görülmektedir.

İnsanların, içinde bulunduğumuz zaman ve topluma ayak uydurabilmeleri için kendilerine güvenmeleri, kendilerini en iyi, şekilde açıklayabilmeleri ve yaratıcılıklarını üst seviyede tutmaları gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında bireylerin bütün yönleriyle gelişmesinde en önemli aracın müzik olduğu görülmektedir. Bu gelişmenin tam olarak anlaşılabilmesi içinde mesleğine karşı olumlu tutumlar besleyen mesleğini isteyerek ve severek yapan öğretmenlerle mümkündür (Sağlam, 2008).

1.5. Profil

Profil ile ilgili çalışmalar, araştırmanın evrenini oluşturan öğretmenlerin mevcut durumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesini sağlar. Eğitimin diğer bütün alanlarında yer alan profil çalışmalarında, insanların demografik özellikleri, sosyo- ekonomik durumları ve bireylerin içinde buldukları kültürlenme düzeyleriyle ilgili önemli sonuçlara ulaşılır (Bozkurt, 1998; Cruickshank, 2001; Günçer, 2002; Kargı, 2002; Köymen, 1991; Scott-Kassner, 1999; Sözer, 1989).

Profil araştırması, incelenecek bireylerin temel özelliklerini belirlemek açısından son derece önemlidir. Son yıllarda öğretmen adaylarının nitelikleri ve profillerinin araştırılması ile ilgili çalışmaların sayısı hem yurt dışında hem de ülkemizde artmıştır. Bu durum öğretmen profilinin eğitim-öğretimdeki önemini bir kez daha ortaya çıkarmıştır.

1.6. Öğretmenlik

Toplumun ihtiyaçlarının ne olduğu ile ilgili bilgiye sahip ve kendi hazır bulunuşluluğunun farkında olan öğretmen, eğitim-öğretim faaliyetlerinin bizzat içerisinde bulunan, öğretmenlik mesleği için yeterli kriterlere sahip, eğitim öğretim faaliyetlerindeki yöntem ve tekniklerini iyi bilen, kendi alanında uzman olan ve bu uzmanlığını mesleğine yansıtabilen bir kimliğe kavuşacaktır. Bu sayede öğrencileriyle ilgilenerek onlara kılavuzluk edebilecek, yansız ve demokrat olabilecek, gelişen teknoloji ve çağın gereklerine ayak uydurabilecek, daha iyi bireyler yetiştirme yolunda daha yeterli ve başarılı olacaktır. Bu süreçte öğretmen yetiştiren kurumlara büyük sorumluluk düşmektedir (Morgil ve ark, 2004).

Öğretmen okullardaki en stratejik parçalardan biridir. Öğretmenler mesleklerinin değer sistemine göre davranmalıdır (Bursalıoğlu,1994). Bu değer sisteminin toplumun temel değerleri belirler. Bu değerlerin oluşmasında velilerin, öğretmenlerin, yöneticilerin istek ve düşünceleri önemli etkiye sahiptir. İçinde bulunduğumuz çağda öğretmenlik mesleği eğitimle ilgili olan ekonomik, bilimsel vb boyutları bulunan alanında uzmanlık gerektiren profesyonel bir uğraştır (Hacıoğlu ve Alkan 1997).

1.6.1. Öğretmenin Temel Özellikleri

Diğer mesleklerden farklı olarak öğretmenlik mesleği, insanlarla yakın ilişki ve etkileşimi gerektiren bir meslektir. Öğretmenlik mesleği, yalnızca okuldan ibaret değil aynı zamanda toplumla da iç içe olan bir meslektir. Öğretmenlerden beklenenler hizmet verilen bölge, kültür ve topluma göre değişebilmektedir. Mesela eğer öğretmen küçük bir köyde ise öğretmen o bölge için “köyün önde gelen” kişisidir. Bununla birlikte öğretmenin en çok muhatap olduğu kişi öğrencidir. Öğretmenlerin öğrencileriyle olan muhataplığı yıllarca sürebilmektedir. Bu muhataplığın niteliği ilgili yasalarca belirlenmiştir. Fakat öğretmen-öğrenci doğası gereği bu muhataplığın duygusal yönü ağır basmaktadır. Örnek olarak verirsek hepimizin unutamadığı bir öğretmeni vardır ve genellikle insanlar ilk öğretmenlerini unutmazlar.

Öğretmenlik mesleğine hazırlık, öğretmenlik bilgisi, genel kültür bilgisi, özel alan bilgisi alanlarında yapılmaktadır (Demirel,1999). Belirtilen nitelikler için öğretmen adaylarının yükseköğrenim görmesi esastır.

Eğitim ve öğretimden kalitesinin arttırabilmek için bazı şartların oluşması gerekmektedir. Bunlar; Eğitim sistemini mükemmelleştirme, gerekli araç ve gereçlerin temini ve uygun fiziki ortamı gibi şartlardır. Fakat tam verimliliğe ulaşmak için tek başına bu şartlar yeterli değildir. Bu şartları yerine getirmek için insan faktörüne ihtiyaç vardır ve bu faktör öğretmendir. Öğretmenin niteliği eğitim- öğretim faaliyetinde başarıya ulaşmak için en önemli faktördür (Büyükkaragöz ve diğ. 1998). Çünkü elimizde ne kadar malzeme bulunursa bulunsun bunu kullanmaya ya da bize aktarmaya yetecek bilgisi olmayan bir öğretmenden istenilen verim alınmaz. Bundan ötürü öğretmen kendini çağın gereksinimlerine göre yetiştirmek zorundadır. Öğretmenlik mesleğine ait bazı özellikler vardır. Bu özellikler çeşitli bireysel ve çevresel faktörlere göre değişiklik gösterebilmektedir. Bu özellikler şöyledir;

1.6.1. Bireysel Özellikler

Öğretmenlerle ilgili yapılan farklı araştırmalar sonucunda farklı kişilik özelliklerinin önemini vurgulamıştır. İyi bir öğretmen nasıl olacağı konusunda herkes tarafından kabul gören bir tanım olduğu söylenemez. Fakat çoğu eğitimci tarafından kabul gören bazı kişilik özellikleri vardır. Bunlar;

1) Öğrencilere karşı açık ve objektif olma: Öğretmen ileriye gören gelişmelere açık olan ve demokratik bir tutum içerisinde olmalıdır. Ayrıca öğretmen değerlendirme sürecinde duygusal davranmamalı, bütün öğrencilere adil mesafede olmalı ve bu tavırlarını açıkça sergilemelidir.

2) Öğrencilerin beklenti ve gereksinmelerini dikkate alma: Öğretmen yapılan planın dışına çıkmadan ihtiyaçları göz önüne alarak bulunulan bölgenin şartlarına göre esneklik ilkesine göre davranabilmelidir.

3) Eğitimle ilgili sorunları bilimsel yöntemlerle araştırabilme: Öğretmen, sınıfta her an bir problemle karşılaşabileceğini ön görerek bilimsel verilerden yararlanarak problemlerle ilgili çözüm üretir.

4) Eğitimde bireysel farklılıkları dikkate alma: İyi bir öğretmen sınıfta bulunan öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önüne alır ve bu bireysel farklılıkların ve bireysel yeteneklerin gelişmesine yönelik programlar hazırlar. Bazı öğrenciler için matematik dersi cazip iken, kim öğrenciler için ise müzik dersi cazip gelebilir ve öğretmenin de bu bireysel farklılıkları görmesi ve belli derslerde başarısız olan öğrencilere karşı olumsuz yargılar beslememelidir.

5) Yenilik ve gelişmelere açık, kendini sürekli yenileyebilme: Çevresel faktörlerden en fazla ve çabuk etkilenen kurum okuldur. Bu etkileşimlere öğretmen hiçbir zaman kayıtsız kalmaz. Bu nedenle öğretmen, dış faktörlere karşı her zaman kendini geliştiren çağa ayak uyduran konumunda olmak zorundadır. Bunun için de öğretmen araştırıcı olmalıdır.

6) Toplumsal değişmeleri anlayıp yorumlayabilme: Öğretmen çevresindeki ve içinde bulunduğu topluma karşı sorumludur. Bu nedenle, bulunduğu çevrede ki değişmeleri takip ederek, bu değişmeleri toplumun algılayabileceği biçimde anlatıp yorumlayabilmeli, toplumun olumlu değişim ve ilerlemesine yardımcı konumda olmalıdır.

7) Eğitim teknolojisindeki gelişmeleri yakından izleme: Bulduğumuz çağda eğitim sistemlerini biçimlendiren koşullar değişmiştir. Eğitim hizmetlerini daha daha fazla insana daha kaliteli bir şekilde aktarmak için bilgi teknolojilerinden en iyi şekilde yararlanmamız gerekmektedir. Bu imkânları kullanarak eğitimin kalitesini yükseltmek ve hizmetin kapsamını genişletmek mümkündür(Koşar ve diğ. 2003). Bu nedenle teknolojidaki gelişimler izlenmeli ve de uygulanmalıdır. Öğretmen bilgisayar, internet, vb teknolojik alet ve hizmetler konusunda kendisini devamlı yenilemelidir. Bunun içinde açılacak olan kurs, konferans, kitap, dergi vb kaynakları takip etmelidir.

8) Araştırmacı bir yapıya sahip olma: Öğretmenlerin konuları gereği kendilerinde olması gereken temel unsurlardan biride araştırmacılıktır. Araştırmacı bir öğretmen öğrencilerden gelen sorulara etkili ve model olma özelliği ve bilgi dağıtıcısı olması durumu öğretmenlerin, sınıfta sunacağı konuları ve öğrenciler ile bireysel olarak kendisine yararı olacak konuları araştırmacı olmalıdır.

9) Yüksek başarı beklentisi: Öğretmenin öğrenci beklentisi ile öğrenci başarısı arasında doğru orantı vardır. Bu nedenle öğretmen öğrencilere inanmalı ve onlara destek vermelidir. Araştırmalar öğrencinin en çok öğrendiği zamanın öğretmen öğrenciden beklentisi yüksek olduğu zamanlar da daha fazla olduğunu göstermiştir(Brophy,1981). Bloom, yapmış olduğu araştırmalarında öğrenciye zaman ve ek öğrenme ortamı sağlandığında hedeflenen öğrenme düzeyine ulaşılabileceğine dikkat çekmiştir(Bloom, 1979).

Etkili Bir Öğretmende Bulunması Öngörülen Özellikler;

- * Öğretmen sabırlı olmalı, durumlara karşı duyarlı ve duygu kontrolünü sağlamalıdır.
- * Farklı yapılara, düşünelere, inançlara ve gruplara saygı ile yaklaşır,
- * Giyim kuşamına dikkat eder düzenlidir,

- * Bireysel gelişime ve eleştirilere açıktır,
- * Bireysel problemleriyle okulu ve öğrencileri meşgul etmez,
- * Güdülmeçici özelliği ile öğrencileri yönlendirir,
- * Başarı odaklıdır,
- * Davranış ve düşünleriyle öğrencilere modellik yapar,
- * Hoşgörölü, güler yüzlü ve öğrencilere karşı sevecen olmalıdır,
- * Dürüst, güvenilir, sırdaş ve öğrencilere karşı objektiftir,
- * Yapıcı olmalı ve eğitsel bir disiplin oluşturmmalıdır,
- * Lider olma özelliğine sahip olmalıdır,
- * Çevresini, öğrencileri ve veliler ile iletişimi iyidir ve onları etkilemede başarılıdır,
- * Hakemlik özelliğine sahip olmalıdır,
- * Cesaret verici ve öğrencileri destekleyicidir,
- * Öğrencilerine karşı sevecen ve esprilidir,
- * Sorunlara çözüm bulmaya çabalar,
- * Yaptığı görevlendirmeleri ve ödevleri takip eder,
- * Formasyon eğitimine hakimdir ve öğrenmeyi kolaylaştırır,
- * Kendini sürekli yenileme gayreti içinde ve iyi bir gözlemcidir,

İdeal öğretmen ile ilgili yapılan uygulamalı çalışmalarda yukarıda belirtilen özellikler ile paralellik gösterdiği anlaşılmaktadır. (Çelikten ve Can, 2003) göre “İdeal Öğretmen” tanımı hoşgörölü, öğrencilere karşı güler yüzlü, dürüst, sevecen, güvenilir, objektif, sırdaş ve dost, davranışları ve düşünceleriyle öğrencilere model olmalıdır. İdeal öğretmen hem kendisi başarıya odaklanmış hem de öğrencileri yüksek beklentiler için sokan ve bu doğrultuda onları motive etmelidir.

1.6.2. Mesleki Özellikler

Öğrenmeyi sağlamak öğretmenin temel görevidir. Mesleki niteliklere sahip olan öğretmenler öğrenme görevini yerine getirebilirler. Öğretmenlerin mesleki niteliği, alan bilgisi, genel kültür ve kişisel becerilere bağlıdır(Erden,1999). Bir öğretmen ne kadar olumlu kişilik yapısına sahip olursa olsun, belirtilen özellikler olmadığı sürece etkili bir öğretmen olamaz. Öğretmenlik mesleğini ideal olarak yerine getirmeye çalışan öğretmenler, öğrencilere

karşı sorumlu olduğu kadar öğrenci velilerine ve topluma karşı da sorumluluk içinde olmalıdır.

Çelikten ve Can'ın ideal öğretmenin nasıl olması gerektiği ile ilgili yaptıkları çalışmalar sonucunda, velilerden alınan geribildirimlere göre veliler demokratik davranışlar sergileyen, öğrencileri önündeki hayata en iyi şekilde hazırlayan eğitim öğretimi planlı ve programlı şekilde yürüten... vb öğretmen özellikleri ortaya çıkmıştır. (Çelikten ve Can, 2003). Daha iyi bir öğretim başarısı için öğretmenin içinde bulunduğu çevresel faktörler ve çevresiyle iletişim halinde olması son derece önemlidir.

Farklı kaynaklarda eğitim öğretimin faaliyetinin yürütülmesi ve ideal öğretmen özellikleri konusunda birbirinden farklı bilgi ve görüşler bulunmaktadır. Bu özellikler listesi daha da uzatılabileceği gibi felsefi bakış açısı, kültür, uzak ve yakın hedefler vb. şekillerde de ifade edilebilir. Genel olarak kabul edilmiş özellikler değişmez olmayıp, zamana ve o günkü ihtiyaçlara göre uyarlanabilmektedir.

Eğitim kitaplarında sıralanan ve genel kabul gören mesleki özellikler şöyledir;

Mesleki Özellikler

- * Bireysel gelişime önem verir.
- * İşbirliği yapar yönetici ve meslektaşları ile uyumlu çalışır.
- * Öğrenmelerin pratiğe dönüştürülmesini sağlar.
- * Tüm etkinliklerinde öğrencinin aktif katılımını esas alır.
- * Üst öğrenilmeler ile öğrencilerin, topluma ve hayata hazırlanılması için çabalar.
- * Zamanı ekonomik kullanır.
- * Öğretim yöntem, teknik ve stratejilerini bilir ve öğretimde kullanır.
- * eğitim bilimleriyle ilgili gelişmeleri izler ve sınıfta uygulamaya çalışır.
- * Öğrencilerini tanır, sorunlarını ve sosyal özelliklerini bilir ve buna göre davranır
- * Ölçme ve değerlendirmede objektif ve güvenilirdir.
- * Öğrencilere, süreç içerisinde bir eğitim ve öğretimin gerçekleştiğini kavratır.
- * Özgür bir sınıf ortamı oluşturarak öğrencilerin kendilerini gerçekleştirebilmelerine imkân sağlamaya çalışır.
- * Problem çözebilen, yaratıcı ve sistematik düşünen öğrenciler yetiştirmeye çalışır.

Öğretmenin mesleksel özellikleri üç başlık altında incelenebilir:

a) Alan Bilgisi: Öğretmen yetiştiren programların ana hedefi uzmanlık bilgisine sahip olan bireyler yetiştirmektir. Müzik öğretmeni, Resim öğretmeni, Fen bilgisi öğretmeni, Yabancı dil öğretmeni gibi çeşitli öğretmenlikler bulunmaktadır. Bu programlarda yer alan dersler bunu sağlamaya yöneliktir. Öğretmenin başarılı olması için kendi uzmanlık alanına hâkim olması gerekmektedir. “Öğretmen olunmaz, doğulur” sözüne karşın öğretme işini yapabilmek için öncelikle bilmek lazımdır(Şişman, 1999).

b) Öğretmenlik Meslek Bilgisi: Eğitimcinin bir konuya hakim olması başarılı bir öğretim için yeterli değildir. Eğitimi bildiklerini ve anlatmak istediklerini nasıl öğreteceğini de bilmelidir. Eğitimci sahip olduğu uzmanlık bilgisinin yanında öğretmenlik mesleği için de bazı bilgi ve donanımlara sahip olmalıdır. Eğitimci konusunda ne kadar iyi olursa olsun bunu karşısındakine anlatamadığı sürece başarılı sayılmaz. Bundan dolayı öğretmen bildiklerini aktarabilme yani öğretebilme yetisine de sahip olmalıdır (Erden, 1999). Eğitimcinin kişisel özellikleri önemlidir, fakat bu özelliklerin bir anlam ifade etmesi için bunları mesleki yeterliliği ile tamamlamak gerekmektedir. Çünkü öğrenmeyi sağlamak için mesleği yeterliliğe sahip olmak gerekir. Eğer bu yeterliliğe sahip olmazsa görevini tam olarak yerine getiremez.

c) Genel Kültür: Hangi ders olursa olsun, öğretmenlerin görevi öğrencilerde kültürlenmeyi sağlamak ve onları sosyalleştirmektir. Bu temel görevi sağlayan öğretmenlerin görevlerini yerine getirerek kültürel özellikleri ve toplumun yapısını öğrenciye aktarmaktır. Öğretmen çevresindeki toplum yapısı ve toplum değerlerini bilmeli ve çevresindeki topluma karşı algılarını açık tutmalıdır. Eğer bunları yapmazsa içinde bulunduğu toplumla çatışmaya girebilir (Erden, 1999).

Öğretmenlerde bulunması gereken alan ve meslek bilgisinin yanı sıra başka bilgilere de ihtiyaçları vardır. Öğretmenlerin genel kültür ve ileri bir görüş açısına sahip olması gerekmektedir.

Öğretmen, yalnızca kendi uzmanlık dalında değil, çevreden evrene ilkesi ile toplumunu, insanını ilgilendiren tüm sorunları gören ve bunlar için nitelikli çözüm çabası üreten bireydir(Şişman,1999). Bu açıdan öğretmen olan bireylerin, yaşam boyu

öğrenme süreçlerini dizayn etmeleri, lisansüstü çalışmalar, seminerler, projeler ile kendi kişisel gelişim sürecini beslemesi yukarıda bahsi geçen niteliklerin kazanılmasında ana etken konumundadır.

1.6.3. Öğretmenin Roller

Belli bir statüde bulunan bireyin davranış setlerine rol denir. Bir öğretmenin okulda farklı rolleri vardır. Bunların bazılarını psikolojik roller denir (Özsoy,1987). Psikolojik roller öğretmenin çeşitli özellikleri ve öğrencinin sınıftaki durumuna göre değişiklik gösterir. İyi bir eğitimcinin bu özellikleri en iyi şekilde yapması beklenmektedir. Öğretmenin rolleri, topluma, zamana, koşula göre değişiklik gösterebilir.

Buna göre öğretmenlere yüklenen bazı roller şöyle sıralanabilir;

Temsilcilik: Öğretmenin dışa yansıyan en önemli işlevi temsil işlevidir. Bu işlev öğretmenin okul dışındaki olayları çevresel faktörlere göre yönetmesi okulu çevreye uyumlu hale getirmesi ve dış etkenleri daha düzenli şekilde yürütmesini sağlamaktadır. Öğretmen içinde yer aldığı meslek gurubunu ve topluluğunu temsil eder. Hareket, kişilik davranış ve görünüşüyle hem kendisini hem de öğretmenlik mesleğini temsil eder. Öğretmen tutumlarından ve yaptıklarından sorumludur.

Liderlik-başkanlık: Liderlik ve rehberlik etmek demek aynı zamanda yönetmek demektir. Liderlik, doğuştan geldiğine inanılan ve yönetim aşamasının sanatsal yönünü oluşturmaktadır. Liderlik, bir hedefe ulaşmak için bireyleri istekli hale getirmek ve hedefe ulaşmaları için yönlendiren sanattır (Aytürk,1999) Liderler olağanüstü gücü olan değil, diğer insanları daha rahat etkileyebilen kişilerdir.

Öğretmen, içinde bulunduğu her durumda ve yerde lider olmak zorundadır. Bu liderlik demokratik veya geleneksel yapıda olabilir. Öğretmenin görevi, öğrencileri çevreyi toplumu ve diğer çevre faktörlerini lider olarak yönlendirmektir.

Öğreticilik: Öğretmen, alanında uzman olduğu konuları karşıdakilere aktarabilen kişidir. Sınıftaki bireysel farklılıkları tespit ederek öğrencileri için bireysel eğitim planları yapar ve her öğrencinin en etkili şekilde öğrenmesini sağlar. Ayrıca veliler,

öğretmenler ve toplumdaki diğer bireylerle olan etkileşimlerinde her zaman bilgi dağıtıcı, öğretici ve bilgiyi yayan konumundadır.

Arabuluculuk: Birden fazla bireyin beraber iş yaptıkları bir ortamda mutlaka çatışmalar, yanlış anlamalar ya da anlaşmazlıklardan kaynaklı problemler ortaya çıkacaktır. Okullar gibi çok sayıda kişi barındıran kurumlarda öğretmen, veli, yönetim, öğrenci arasında anlaşmazlıklar yaşanması kaçınılmaz bir durumdur. Bu tür anlaşmazlıklarda öğretmenlere arabuluculuk konusunda büyük görevler düşmektedir. Öğretmen, bulunduğu her türlü ortamda anlaşmazlıkları önlemek için arabulucu konumundadır.

İlkokul öğrencileri öğretmenlerini en iyi arabulucu olarak tanımlarlar. Öğrenciler arasında paylaşımlarda ve oyunlardaki anlaşmazlıklarda öğretmen her zaman uzlaştırıcıdır. Öğrenci için öğretmen o kadar iyi bir arabulucudur ki, öğrenci hayatının her alanında öğretmen arabuluculuk yapsın ister.

Hakemlik: Öğretmen, bulunduğu eğitim ortamında koyulan kuralların uygulayıcısı konumundadır. Eğitim ortamında her öğrencinin yaşadığı gibi yaşadığımız sıkıntılarda bize en yakın olan kişi öğretmenimiz olmuştur. Yani öğretmenimiz bizim düştüğümüz zor durumlardan kurtarmak için bize her zaman hakemlik yapmaktadır. Hatta bu hakemlik görevi sadece okulla kalmayıp toplum içerisinde de devam etmektedir. Öğretmen, her durumda haklı ile haksızı, iyi ile kötüyü ve suçlu ile suçsuzu ayırt edebilmelidir.

Rehberlik: Rehberliğin en önemli görevi, bireye toplumdaki uyulması gereken kurallar hakkında bilgi vermektir. Rehberlikte “bilgi verme” işlevi” olarak adlandırılan bu hizmet, öğrenciyi, kendi ilgileri doğrultusunda okullara yöneltmek, toplumda uyulması gereken kuralları anlatmak ve disiplinler hakkında bilgi verme eylemlerini kapsamaktadır(Kuzgun,1986). Rehberliğin en önemli işlevi, bireyin kendini gerçekleştirmesine yardımcı olmaktır.

Öğretmen, öğrencilerinin her türlü problemlerini bilip bu problemlerine çözüm bulmasında yardımcı olmak zorundadır. Yeri geldiğinde öğrencilerine nasihat ederek onların toplum ve kendileri için iyi bir birey olmaları yönünde çaba göstermelidir. Günümüzde eğitimin amacı eğitim-öğretim ortamını bireysel farklılıkları göze alarak düzenlemek ve ortamı çağın ve bireyin gereksinimine göre uydurmaktır. Fakat

bahsettiğimiz bu yöntemler kalabalık sınıflarda öğrencilerle teker teker ilgilenme imkânı olmadığı için uygulanamamaktadır.

Yargıç, bilgiç ve dedektif öğretmen: Öğretmenler öğrencilerin gözünde anlamını bilsinler veya bilmesinler birer yargıçtır. Çünkü öğretmen ders konusunda bir ders ile alakalı olarak “geçti” şeklinde hüküm kullanırsa öğrenci sınıfı geçebilir, “kaldı” diye karar verirse öğrenci sınıfta kalır. Bu duruma şu yönünden de bakabiliriz, öğretmenin öğrencinin geleceği ile ilgili verdiği kararlar genellikle sorgulanmaz. Öğretmen, öğrencinin gözünde her şeyi bilendir. Bilinmeyen her şey, hemen cevap alınacağı ve de en doğru cevabın alınacağı düşüncesiyle öğretmene sorulur.

Öğretmenlerden beklenen bir diğer rol ise dedektifliktir. Öğrenciler çoğu zaman öğretmenlerine “kalemim kayboldu”, “defterimi karalamışlar” gibi yakınmalarda bulunurlar. Çünkü onların gözünde öğretmen bunların hepsini bulabilecek ve onlara ceza verebilecek bir dedektif durumundadır.

1.7. Erbil'de Öğretmen Yetiştirme

Öğretmen yetiştirme Irak'ta iki biçimde gerçekleştirilir: Ortaokulu bitiren öğrencilerin alındığı öğretmen enstitülerine idadiyeyi (lise) bitiren öğrenciler kabul edilmekte olup bu okulların eğitim süresi bu aşamada 2 yıldır. İkincisi, genellikle dört yıllık bir üniversite derecesi veren eğitim ve teknik eğitim fakülteleridir. Bakanlık ihtiyaç duyduğunda, pedagojik formasyon almış olmak koşulu aranmamaktadır bunun yerine ilçe, kasaba ve köylerde 3 yıl zorunlu hizmet yapmak şartı aranmaktadır. Bakanlık, diğer yüksek öğretim kurumları mezunlarını da gerekirse öğretmen olarak atamaktadır.

Eğitim Bakanlığı, öğretmen enstitülerine bilimsel öğretim açısından çok önem vermiştir. Irak Eğitim Bakanlığı, bu yolla ilkokullarına ve ortaöğretimlerine binlerce öğretmen desteği vermiştir. Bu enstitülerde öğretim süresi beş yıldır. Öğrenci ortaokuldan mezun olduktan sonra veya liseyi tamamladıktan sonra 2 yıl okuyup öğretmen olarak atanabilmektedir. Bu çeşit okullarda ön lisans diplomaları verilmektedir. Bu okulların amacı, ülkede yaşanan öğretmen eksikliklerini kapatmaya çalışmaktadır. İstatistiklere bakarsak bu okullara kayıt olan öğrencilerin sayısında çok artış gözlenmektedir. 1968 yılında öğrenci sayısı bu okullarda 15061 iken 2000-2001 yıllarında bu sayı, 63805 öğrenciye yükselmiştir.

Bu oranı karşılaştırırsak büyüme artışı 1968 yılına göre %400 seviyelerine kadar ulaşmaktadır (Irak Eğitim Bakanlığı, 1977).

1.8. Problem

Bu araştırmada, çalışma grubunda yer alan Erbil ili müzik öğretmenlerinin bireysel profil özellikleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini ve aralarındaki ilişki durumunun tespiti amaçlanmıştır. Bu bilgiler ışığında araştırmanın problem cümlesi “Müzik Öğretmenlerinin Bireysel Profil Özellikleri ile Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları arasındaki ilişki var mıdır varsa ne düzeydedir” olarak oluşturulmuştur.

Alt Problemler

- 1- Erbil İlinde Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Profil Özellikleri Nelerdir?
- 2- Erbil ilinde görev yapan Müzik Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine yönelik tutum toplam, faktör, madde puanları ve madde dağılımları nasıldır?
- 3- Erbil İlinde Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Bireysel Profil Özellikleri ile Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar arasında anlamlı ilişki var mıdır?

Belirlenen amaca yönelik aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 1- Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre, müzik öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 2- Ailede başka müzik öğretmeni olup olmama durumuna göre, müzik öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 3-İdarecilik görevi yapıp yapmama durumuna göre, müzik öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.9. Araştırmanın Amacı

Yapılan açıklamalar çerçevesinde müzik öğretmenliği mesleğine karşı olumlu yönde tutum geliştirilebilmesi için müzik öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine karşı olan tutumlarının incelenmesi önemli ve gerekli görülmektedir. Müzik öğretmenlerinin tutumlarıyla ilgili yapılacak olan çalışmaların literatür anlamında bu alana katkı sağlayacağı umulmaktadır. Ayrıca sonuçların da mesleğe yönelik tutumların arttırılmasına yönelik öğretmen eğitiminde de yararlı olacağı düşünülmektedir.

Yapılan açıklamalar doğrultusunda, müzik öğretmenlerinin tutumlarının araştırılması öğretmenlerin kendilerinin daha iyi tanıyarak daha başarılı olmalarını sağlayacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda yapılan çalışma genel amaç olarak müzik öğretmenlerinin profil özelliklerini belirlemek ve müzik öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine dair tutumlarının belirlenmesidir. Araştırmanın genel amacı dâhilinde Erbil de bulunan müzik öğretmenlerinin müzik öğretmenliği mesleğine dair tutumlarının; okuduğu lise türü, alanı, cinsiyet, yaş, medeni durumu, mezun olunan üniversite, mezuniyet programı, çalgı öğretmenliğe başladığı yıl , çalışılan okul türü,girilen ders saati, müzik dersi dışında başka ders alıp almama durumu, bulunduğu okulda ve şehirdeki çalışma süresi .vb değişkenler doğrultusunda anlamlı bir farkın olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.Toplumsal tabanda sanat eğitimi kurumlarına yönelik talep düzeyi incelenip, sanat ve sanat kurumlarına yönelik algının karşılaştırılabilir ülkeler ile kıyaslandığında oldukça düşük seviyede olduğu söylenebilir. Ülke politikamız içerisinde sanat ve sanat eğitimi kurum ve icracılarına sağladığımız imkânlar bir bütün olarak istendik gelişim aşamalarını doğrudan etkilemektedir. Özellikle Öğretmenlik mesleğini icra eden bireylerin sosyo-ekonomik düzeyleri bu mesleği icra ederken sergilediği tutum ve davranışları etkileyebilmektedir. Bu açıdan müzik öğretmenlerinin bireysel profil özellikleri ve bu özelliklerin mesleğe yönelik tutumları ne düzeyde etkilediğini bilmek eğitim hedeflerinin gerçekleşmesinde önemli bir kaynak noktası olacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmada Erbil'de bulunan müzik öğretmenlerinin mesleğe dair tutumları çeşitli değişkenlere göre belirlenmeye çalışılmıştır.

1.10. Araştırmanın Önemi

Irak Cumhuriyeti geçirdiği tüm zorluklara rağmen eğitim ideallerini gerçekleştirme yolunda büyük çabalar göstermektedir. Bu açıdan Irak eğitim sistemi ve bu sistem içerisinde yer alan tüm unsurlar özel bir öneme sahiptir. Bu öğeler arasında yer alan “Öğretmen” hem toplum ideallerinin gereğini yerine getirmeye çabalayan hem de sosyal yaşamın biçtiği rolü üstlenerek, bireysel yaşamını dizayn etmeye çalışan birey olarak nitelendirilebilir.

Ülke nüfusu ve eğitim sisteminin çeşitliliği ele alındığında Irak'ta görev yapan öğretmenlerin bireysel profil ve sosyo-ekonomik özelliklerinin belirlenmesi ve bu özelliklerin mesleki tutuma nasıl etki ettiğinin bilinmesi önemli olarak görülmüştür.

Bu araştırma neticesinde; Müzik öğretmenlerinin bireysel profillerinin belirlenerek sosyo-ekonomik profillerinin belirleneceği, bu özelliklerin mesleki tutuma etkilerinin araştırılarak öğretmen ve eğitim kurumları arasındaki iletişim becerilerinin gelişmesine ve bir taraf olarak öğretmenin beklentilerinin neler olduğunun belirlenerek müzik öğretmenlerinin durum tespitine ve bu konudaki bilimsel birikime katkı yapacağı düşünülmektedir.

1.11. Varsayımlar

Araştırmanın üzerinde şekillendiği temel iki sayılı şunlardır:

1. Kuramsal bilgiler bölümünde kullanılan kaynaklardan elde edilen bilgiler denenmiş bilimsel veriler olduğu
2. Ulaşılan müzik öğretmenleri, bireysel profil anketi ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğini samimi ve gerçekleri yansıtan bir biçimde doldurmuş oldukları sayıtlılarına dayanmaktadır.

1.12. Sınırlılıklar

1. 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Erbil ilinde görev yapan müzik öğretmenleri ile sınırlıdır.
2. İlde görev yapan bütün öğretmenlere ulaşılammıştır yalnızca katılabilen öğretmenlerle çalışma yapılmıştır,

3. Kullanılan tutum ölçeğindeki yer alan görüş ifadeleri ile,
4. Konu ile ilgili ulaşılabilen kaynaklar ile sınırlandırılmıştır.

2. BÖLÜM

Bu bölümde; müzik öğretmenlerinin profil özellikleri ve Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile doğrudan ya da dolaylı bir biçimde ilgili olan ve araştırmacının ulaşabildiği ilgili araştırmalar özetlenmiştir. İlgili araştırmalar, araştırma konusu ile olan ilişki düzeyine göre sıralanmıştır.

2.1.Kaynak Özetleri

2.1.1. İlgili Yayın ve Araştırmalar

Bulut'un (2011) "Müzik Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları" başlıklı makale de, müzik öğretmeni olmayı hedefleyen öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları bedirlenilmeye ve tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi hedeflenmiştir. Araştırmanın sonucunda Eğitim fakültelerinde öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının olumlu olduğu, algılanan toplumsal statünün tutumu olumsuz yönde etkilediği ve demografik değişkenlerde anlamlı farklılıklar bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Küçük'ün (2012) "Müzik Öğretmenlerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumları" adlı makale çalışmasında müzik öğretmeni adaylarının, müzik öğretmenliğine yönelik tutumlarının bazı demografik değişkenler ile olan ilişkisini incelemiştir. Tufan ve Güdek (2008) tarafından hazırlanan müzik öğretmenliğine yönelik tutum ölçeği ile toplanan verilerde, Araştırmanın verileri Tufan ve Güdek tarafından geliştirilen Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği ve kişisel bilgi formu ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda, müzik öğretmenlerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik olumlu tutumlara sahip olduklarını, müzik öğretmenlerinin tutumlarının cinsiyet, yaş ve mesleki kıdemleri gibi alt değişkenlerde anlamlı farklılıklar göstermediği, müzik öğretmenlerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının çalışılan kurum değişkenine göre, devlet okullarında çalışan öğretmenlerin mesleki imkânlar kaynaklı lehte anlamlı farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir.

Sağlam(2008)'in “Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları” başlıklı makale çalışmasında Harran Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Programında okuyan Müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını demografik değişkenler açısından araştırmıştır. 110 öğrenci üzerinden alınan veriler sonucunda; müzik öğretmeni adaylarının mesleki tutumlarının olumlu olduğu, Cinsiyet değişkeninde mesleki tutumun bayan değişkeni lehinde olumlu olarak arttığı, sınıf düzeyinde tutumun farklılıklar gösterdiği ve mesleki seçimlerin bilinçli olması dolayısı ile tutumun etkilendiği sonucuna varılmıştır.

Erkan vd. (2002)'in “Okulöncesi Öğretmenliği Öğrencilerine Ait Türkiye Profil Araştırması” başlıklı makale çalışmasında Türkiye’de bulunan 8 üniversitede öğrenim gören okul öncesi öğretmenliği adaylarının kişisel bilgileri ve öğretmenlik mesleğini seçmelerini etkileyen faktörler incelenmiştir. Araştırma sonucunda; Okudukları bölümle ilgili olumlu duygular besledikleri örneklemde yer alan büyük bir oranın (%75) okulöncesi öğretmenliğini ilk tercih olarak belirledikleri, cinsiyet faktörü düzleminde büyük bir çoğunluğu kız öğrencilerin oluşturduğu ve okulöncesi öğretmenliği mesleğini %77,4 oranda orta sosyo ekonomik düzey ailelerin çocuklarının tercih ettiği gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Sözer'in (2015) “Köy İlkokul Ve Ortaokullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Sosyolojik Profilleri Ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları: Mersin Örneği” başlıklı yüksek lisans tezinde Mersin ili merkez köy ilkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin sosyolojik profilleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını araştırmıştır. Araştırma sonucunda; Cinsiyeti kadın olan öğretmenlerin mesleki memnuniyet düzeyi erkek öğretmenlere oranla daha yüksek olduğu, Sosyo-ekonomik anlamda babası orta tabakada yer alan öğretmenlerin mesleki memnuniyet durumları, babası üst tabakalarda yer alan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu, Yine öğretmenlik mesleğini seçeceğini ifade eden öğretmenler arasında, cinsiyeti kadın olan öğretmenlerin oranı erkek öğretmenlerin oranına göre daha yüksek bulunmuştur.

Doğan'ın (2013) “Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlik Algısı Ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde sınıf öğretmenlerinin, öz yeterlik algısı ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını incelemiştir. Araştırmanın evrenini, Ağrı ilinde görev yapan sınıf öğretmenleri oluştururken; bu evrene göre araştırmanın örneklemine ise bu evrenden rastgele seçilen Ağrı Merkez, Eleşkirt, Patnos,

Taşılıçay ilçelerinde bulunan okullarda görev yapan, 382 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmanın sonucunda; Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik algılarının, öğretmenlerin cinsiyetine göre anlamlı farklılık göstermediği, alışma grubunun içinde bulunan araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik algıları ile öz yeterlik algılarının alt boyutları olan öğrenci katılımı, öğretimsel stratejilerde yeterlik ve sınıf yönetimde yeterlik alt boyutunun, öğretmenlerin mezun olduğu okula göre anlamlı farklılık göstermediği, Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik algılarının, öğretmenlerin görev yaptığı okulun türüne göre anlamlı farklılık gösterdiği, Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin cinsiyetine göre anlamlı farklılık gösterdiği, Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının, araştırmaya katılan öğretmenlerin mezun olduğu okula göre anlamlı farklılık göstermediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

3. BÖLÜM

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu Bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve verilerin analizi anlatılmıştır.

3.1.1. Araştırmanın Modeli

Tarama modeli kullanılarak yapılan araştırmalarda geçmişte meydana gelen veya mevcut olan durumu var olduğu haliyle betimlemek için yapılan araştırma yöntemidir (Karasar, 2005). Araştırmada; profil özellikleri ve bu özellikleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişki konularında müzik öğretmenlerinin durum tespiti yapıldığından dolayı, çalışma betimsel nitelik taşımaktadır

3.1.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Erbil ilinde farklı okullarda görev yapan 58 müzik öğretmeni oluşturmaktadır. İlde görev yapan bütün öğretmenlere süre, ulaşım imkanları vb. bazı sınırlılıklardan dolayı ulaşılamamıştır. Bu nedenle, ulaşılabilen 58 müzik öğretmeni üzerinden araştırma yürütülmüştür.

3.1.3. Verilerin Toplanması

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını ortaya koymak amacıyla iki bölümden oluşan bir veri toplama aracı kullanılmıştır. Veri toplama aracının birinci bölümünde Şentürk(2015) tarafından oluşturulan öğretmen adaylarına yönelik kişisel bilgi formu yer almaktadır. İkinci bölümde ise, Çetin (2006) tarafından geliştirilen 35 maddeden oluşan öğretmenlik mesleği tutum ölçeği yer almaktadır.

Müzik Öğretmenleri Profil Özellikleri Formu (MÖPÖF)

Bu formun geliştirilmesi için ilk aşamada ilgili alan yazın tarandıktan ve gerekli kavramsal çerçeve okunduktan sonra 30 soruluk bir madde havuzu oluşturulmuştur. Müzik öğretmenlerinin profil özelliklerinin belirlenmesi amacı ile bu madde havuzu geliştirilirken,

öğretmenler, idareciler ve öğretmen yetiştiren alan uzmanlarına danışılmıştır. En son aşamada öğretmen yetiştiren üç alan uzmanı tarafından yapılan değerlendirme sonrasında nihai form oluşturulmuştur (n=24). Bu formda; Cinsiyet, yaş, medeni durum, mezun olunan lise türü, mezun olunan üniversite ve program, ana çalgı, KPSS puanı, görev yapılan okul türü ve okuldaki çalışma süresi, ders saati, Alan dışı derse girme durumu, ilde çalışma süresi, görev yapılan il sayısı - İdarecilik tecrübesi, ek iş yapma durumu ve türü, aylık gelir düzeyi, - Evin kira olma durumu, evde piyano olma durumu, çalgı sayısı - En çok dinlenen müzik türü, derste en çok kullanılan çalgı türü, - Akademik yayın olma durumu, ailede müzik öğretmeni olma durumu konularına yönelik sorular yer almaktadır (Şentürk 2015).

Şentürk tarafından hazırlanan bu formdan KPSS puanı, Erbil' de görev yapan müzik öğretmenleri için geçerliliği olmamasından dolayı formdan çıkarılmıştır ve form 23 soru ile veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği (ÖMTÖ)

Araştırmada, Çetin (2006) tarafından öğretmenlik mesleğine yönelik tutumların saptanması amacı ile geliştirilen ÖMTÖ kullanılmıştır. Deneme formunda 100 maddeden oluşan yapı, faktör analizi ve madde analizi sonucunda 35 madde ile nihai form yapısına kavuşmuştur. Temel bileşenler analizi sürecinde Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri .95'tir. Bağımsız alt boyutların saptanması için varimax dik döndürme işlemi kullanılmıştır. Çetin (2006) yapılan bu işlemler neticesinde, formun; Sevgi, Değer, Uyum olmak üzere üç temel yapıyı yansıttığını ifade etmektedir. Cronbach α değerleri; .95-Sevgi, .81-Değer, .76-Uyum olarak bulunmuştur. Ölçeğin toplam güvenirlik katsayısı ise 95'tir. ÖMTÖ 35 maddeden oluşan beşli likert tipinde bir ölçektir. Derecelendirme; "Kuvvetle Katılıyorum" seçeneğinden, "Asla Katılmam" seçeneğine doğru 5.4.3.2.1 biçiminde oluşturulmuştur. Ölçekte 20 olumlu, 15 olumsuz madde yer almaktadır. Olumsuz ifadelere sahip maddeler 1.2.3.4.5 şeklinde ters puanlanır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 35, en yüksek puan ise 175'tir. Ölçekten 1 soru çıkartılmış ve en düşük puan 34, en yüksek puan 170 olacak şekilde hesaplanmıştır. Ayrıca Cronbach α = .605 (Orijinal Ölçek=.95) olarak hesaplanmıştır. Orijinaline yakın değerde çıkmamasına rağmen araştırma yapılan grup için bu değer yeterli görülmüştür.

4. BÖLÜM

4.1. Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde verilerin analizi ve analiz sonuçlarından elde edilen istatistiksel bulgulara ve bu bulgulara dayalı yorumlara yer verilmiştir.

4.1.1. Demografik Verilerin Analizi

4.1.1.1. Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılım

		F	%
CİNSİYET	KADIN	15	24,9
	ERKEK	43	74,1
	TOPLAM	58	100

4.1.1.2. Yaş Değişkenine Göre Dağılımı

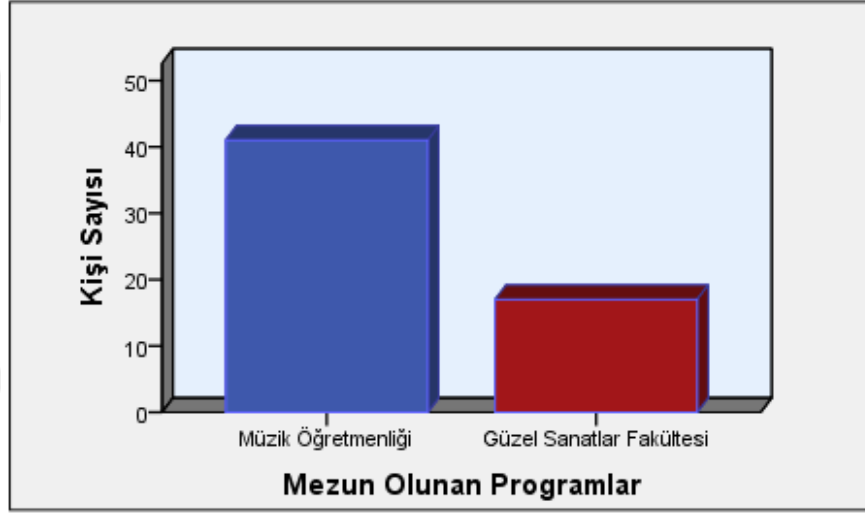
		F	%
YAŞ	20 – 29	17	29,3
	30 – 39	31	53,4
	40 – 59	9	15,5
	60 ve Üzeri	1	1,7
	TOPLAM	58	100

4.1.1.3. Medeni Duruma Göre Dağılım

		F	%
MEDENİ HAL	Evli	39	67,2
	Bekar	19	32,8
	Toplam	58	100

4.1.2. Müzik Öğretmeni Profil Özellikleri Formuna (MÖPÖF) İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu alt başlıkta araştırmanın birinci alt problemine ilişkin bulgular ve yorumlar verilmiştir. Yapılan analiz işlemi sonucunda, öğretmenlerin profil özelliklerinin frekans (f) ve yüzde (%) değerlerine ilişkin bulgular grafikler aracılığı ile görselleştirilerek verilmiştir.

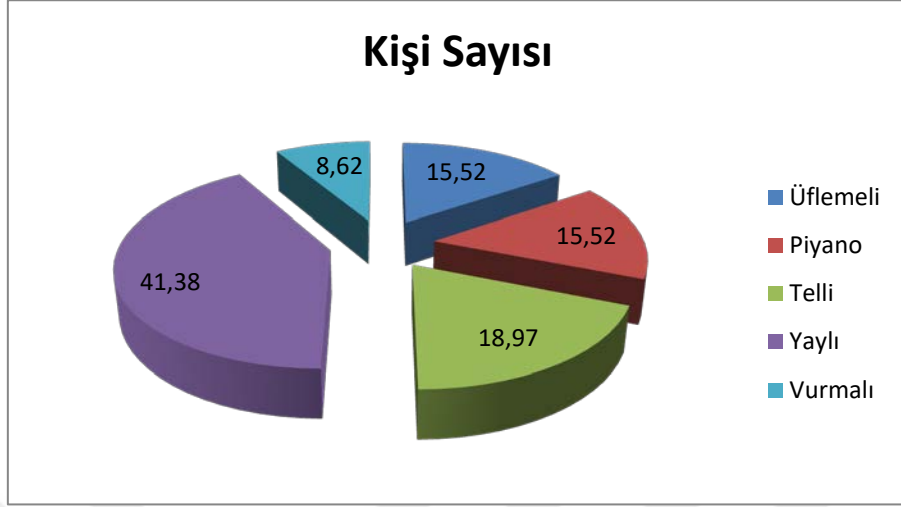

4.1.2.1.Öğretmenlerin Mezun Olunan Program Dağılımına İlişkin Durumları

Grafik1. Müzik öğretmenlerinin mezun olunan programa ilişkin durumlarını gösteren grafik

Grafik 1 Buna göre öğretmenlerin en çok Müzik öğretmenliği(n=41) ve daha sonra güzel sanatlar fakültesinden(n=17) mezun oldukları görülmüştür.Müzik Öğretmenleri Profil Özellikleri Bu durumda öğretmenlerin büyük çoğunluğunun öğretmenlik programından mezun oldukları görülmektedir.

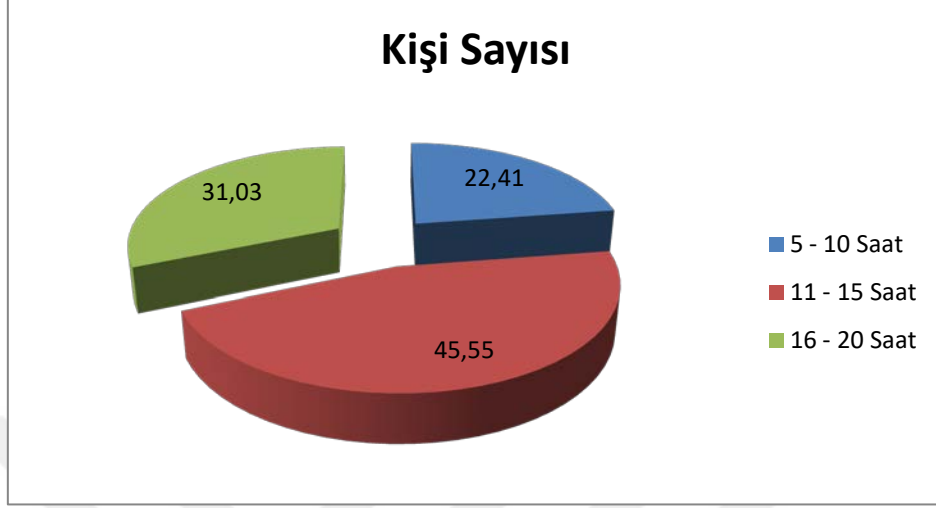
4.1.2.2. Öğretmenlerin Alan Çalgı Durumları

Grafik 2. Öğretmenlerin alan çalgı durumları

Grafik 2'deki dağılım incelendiğinde öğretmenlerin alan çalgılarının en fazla, %41,38 ile yaylı çalgılar olduğu, Piyano ve Üflemeli çalgıların %15,52 sonrasında %18,97Telli çalgıların ve en az ise %8,62 ile vurmali çalgılar olduğu bulgusuna varılmıştır. Yaylı çalgılar gurubundan ise Müzik Öğretmenleri Profil Özellikleri Formu'nda en çok çello ve keman olduğu görülmüştür.

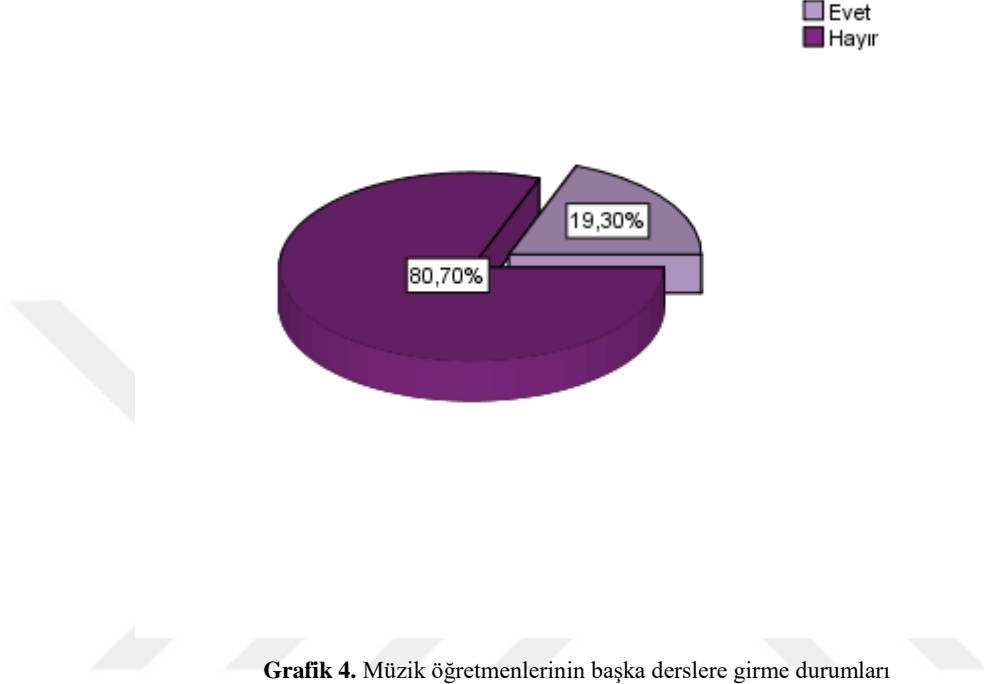
4.1.2.3.Öğretmenlerin Haftalık Ders Saati Durumları

Grafik 3. Öğretmenlerin haftalık ders saati durumları

Grafik incelendiğinde öğretmenlerden 11-15 saat derse girenlerin %46,55 oranında, 16- 20 saat derse girenlerin %31,03 oranında, 5-10 saat olanların ise 22,41 oranında olduğu tespit edilmiştir. Buradan araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun haftada 11-15 saat arasında derse girdikleri görülmektedir.

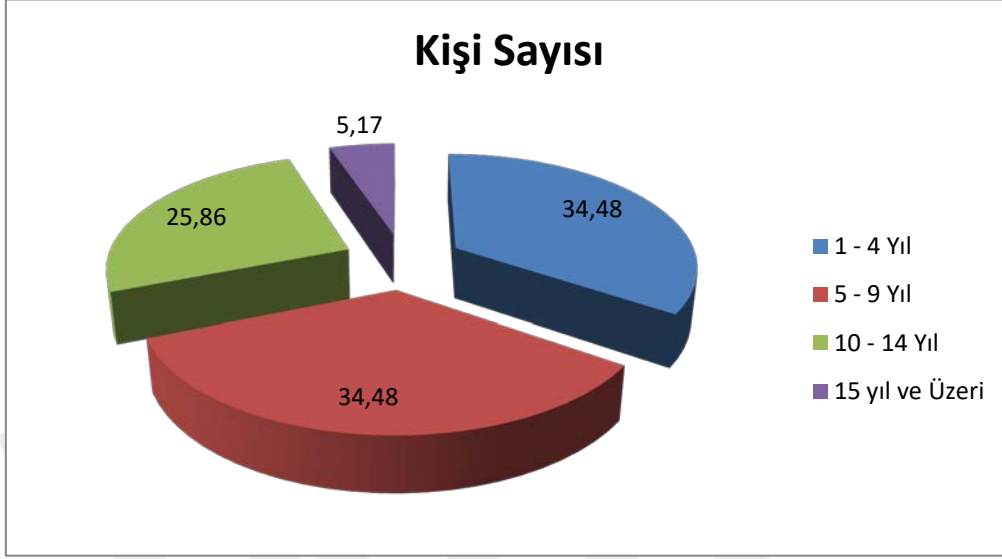
4.1.2.4.Öğretmenlerin Müzik Dersi Dışında Başka Derslere Girme Durumları

Grafik 4. Müzik öğretmenlerinin başka derslere girme durumları

Grafik dilimleri incelendiğinde öğretmenlerin %80,70'inin müzik dersi dışında başka derslere girmediği, %19,30'unun ise başka derslere girdiği bulgularına ulaşılmıştır.

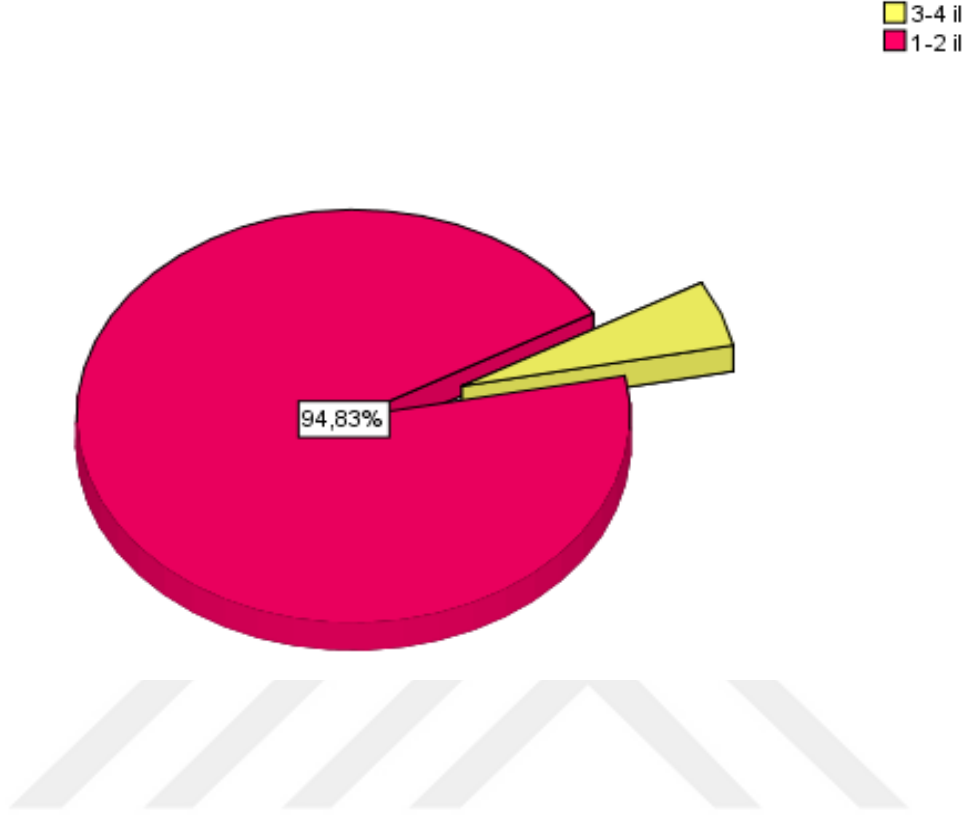
4.1.2.5.Öğretmenlerin Görevli Buldukları Okullardaki Hizmet Durumları

Grafik 5. Öğretmenlerin Görevli Buldukları Okullardaki Hizmet Durumları

Grafik 6 incelendiğinde 1-4 yıl ve 5-9 yılın eşit oranda dağılım gösterdikleri ve %34,48 oranında oldukları tespit edilmiştir. Bunları %25,86 oranıyla 10-14 yıl çalışanların izlediği, 15 yıl ve üzeri çalışanların ise %5,17 oranında olduğu gözlemlenmiştir.

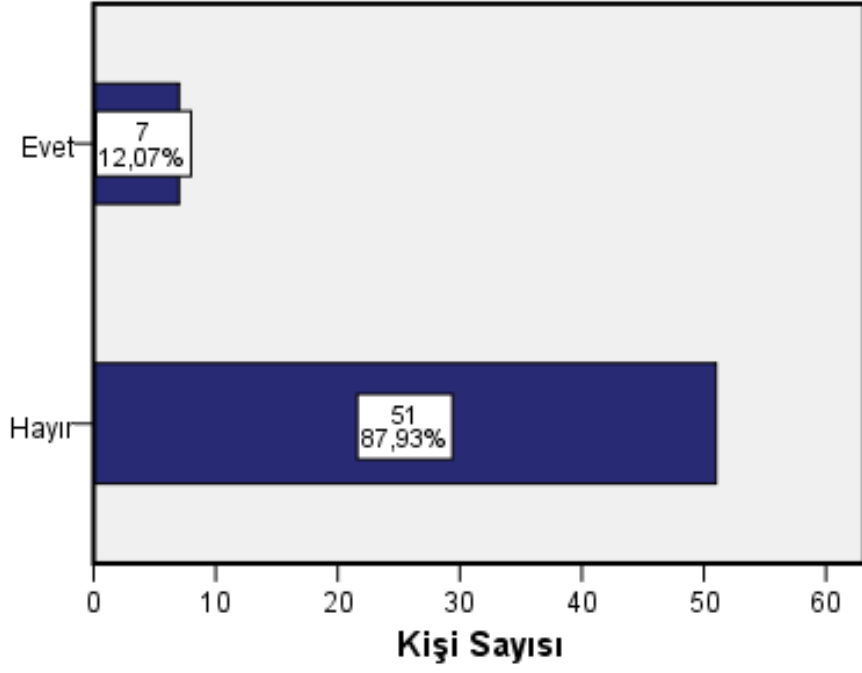
4.1.2.6.Öğretmenlerin Görev Yapılan İl Sayısına Göre Dağılımına İlişkin Bulgular.

Grafik 6. Öğretmenlerin Görev Yapılan İl Sayısına Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Grafik 7 incelendiğinde müzik öğretmenlerinin %94,83 ile büyük bir çoğunluğunun meslek hayatları boyunca 1-2 farklı ilde görev yaptıkları, %5,17'sinin de meslek hayatları boyunca 3-4 ilde görev yaptıkları bilgisine ulaşılmıştır.

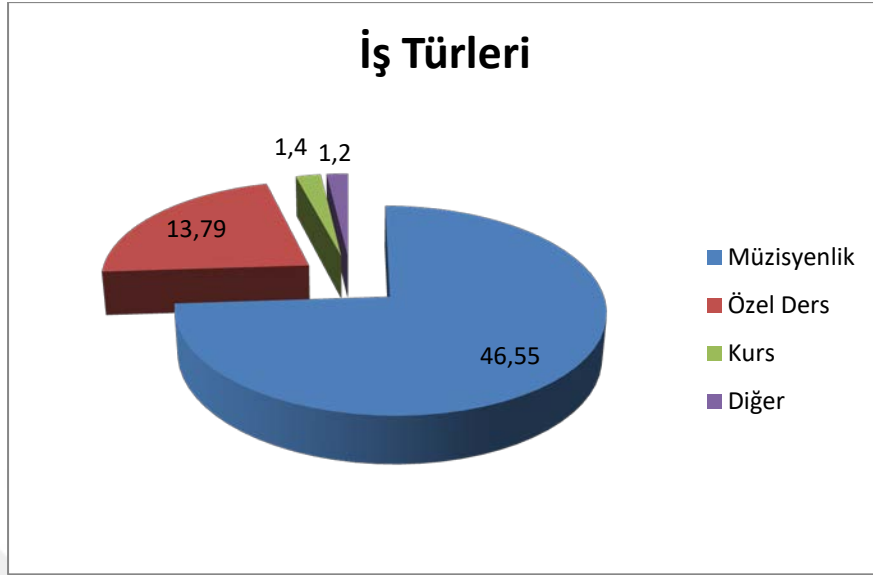
4.1.2.7.Öğretmenlerin İdarecilik Tecrübesine İlişkin Bulgular

Grafik 7. İdarecilik tecrübelerini gösteren grafik

Grafik 7 incelendiğinde öğretmenlerin %12,07'sinin (n=7) idarecilik tecrübesinin olduğu görülmüştür.

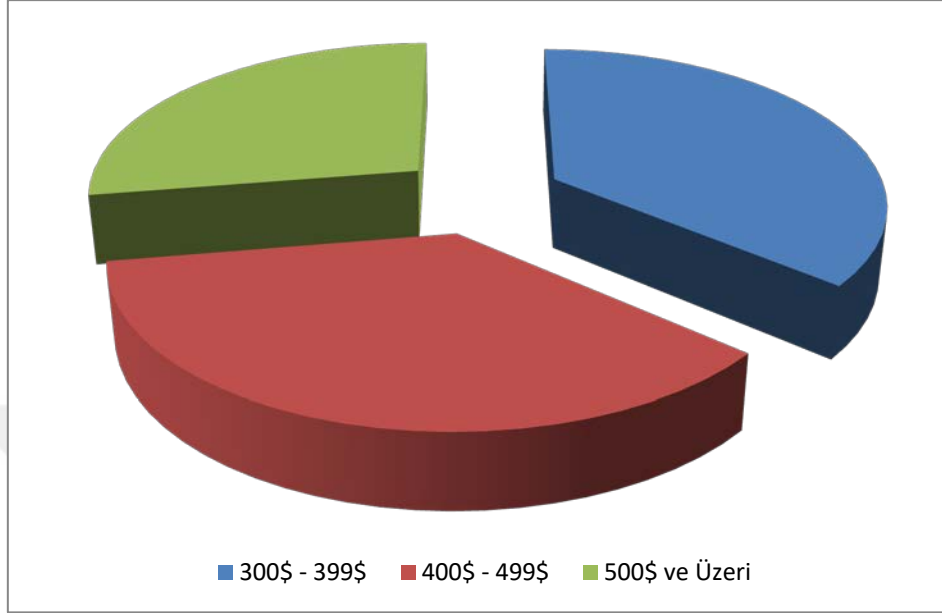
5.1.7.8. Öğretmenlerin Ek İş Yapma Durumlarına Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Grafik 8. Ek İş Yapma Durumuna Göre Öğretmenlerin Dağılımı

Grafik 8'a göre öğretmenlerin %46,55 ile en sık yaptıkları ek işin müzisyenlik olduğu bulgusu elde edilmiş ve sırasıyla %37,93 ile diğer (müzik ile ilgili olmayan) işler, %13,79 ile özel ders ve %1,724 oranları ile kurs verme işi ile ek gelir elde ettikleri bilgisine ulaşılmıştır.

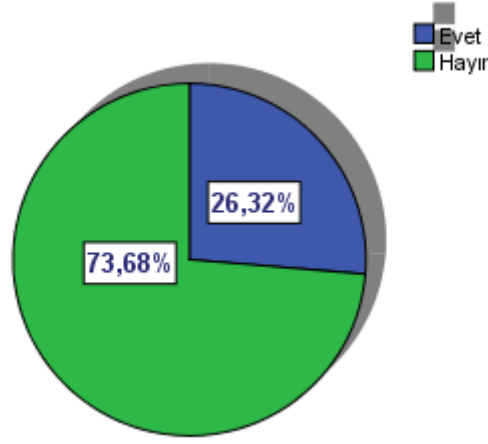
5.1.7.9. Öğretmenlerin Aylık Gelir Düzeyine İlişkin Bulgular

Grafik 10 Aylık Gelir Düzeyine Göre Öğretmenlerin Dağılımı

Grafik 9'dan elde edilen bilgilere göre aylık gelir düzeyi 300\$-399\$ arasında olanlar ile aylık gelir düzeyi 400\$-499\$ arasında olanlar eşit dağılım göstermektedirler ve her birinin oranı %36,21'dir. Aylık geliri 500\$ ve üzeri olanların oranı ise %27,59'dur.

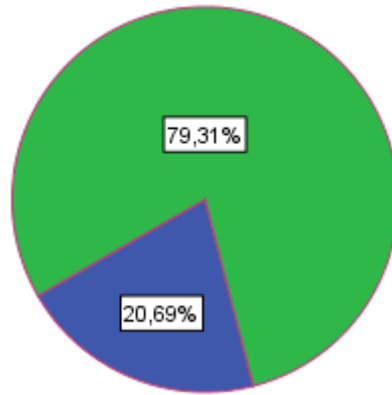
5.1.7.10. Öğretmenlerin Ev Sahibi Olma Durumları

Grafik 10. Evin Kira Olma Durumuna Göre Öğretmenlerin Dağılımı

Grafik 10'e bakıldığında öğretmenlerin %26,32'sinin kiracı, %73,68'inin ev sahibi olduğu görülmektedir.

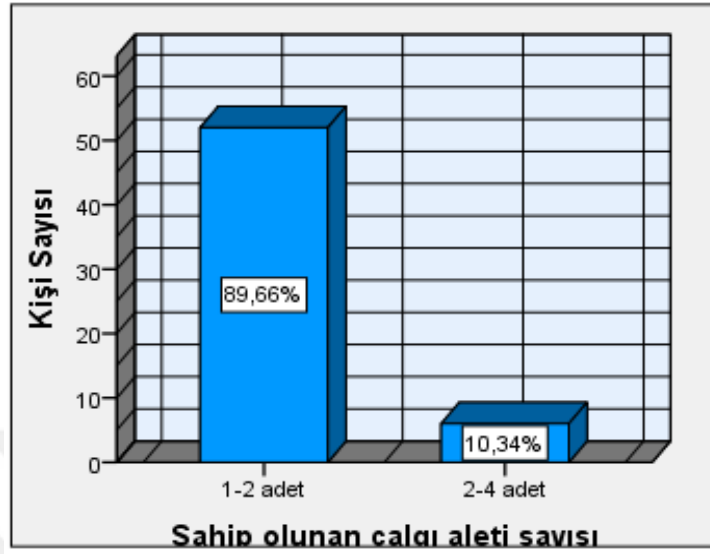
5.1.7.11.Öğretmenlerin Evlerinde Piyano Sahibi Olma Durumlarına Dönük Bulgu ve Yorumlar

Grafik 12 Evde Piyano Sahibi Olma Durumuna Göre Öğretmenlerin Dağılımı

Grafik 12 incelendiğinde öğretmenlerin %20,69'unun evinde piyano bulunduğu tespit edilmiştir.

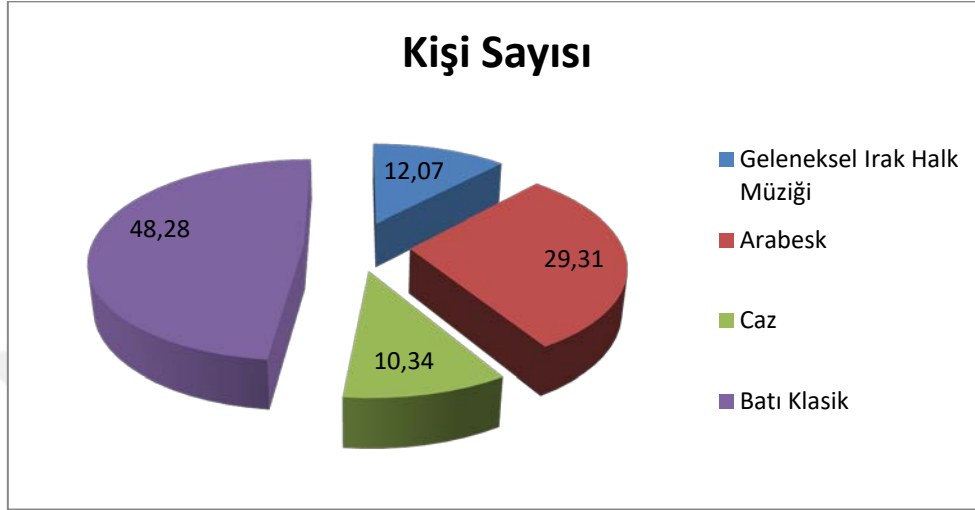
5.1.7.12. Öğretmenlerin Sahip Oldukları Çalgı Sayısına Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Grafik 13. Çalgı Sayısına Göre Öğretmenlerin Dağılımı

Grafik 12 incelendiğinde öğretmenlerin %89,66'sının 1-2 çalgıya sahip olduğu, %10,34'ünün de 2-4 adet çalgıya sahip olduğu bilgisine ulaşılmıştır.

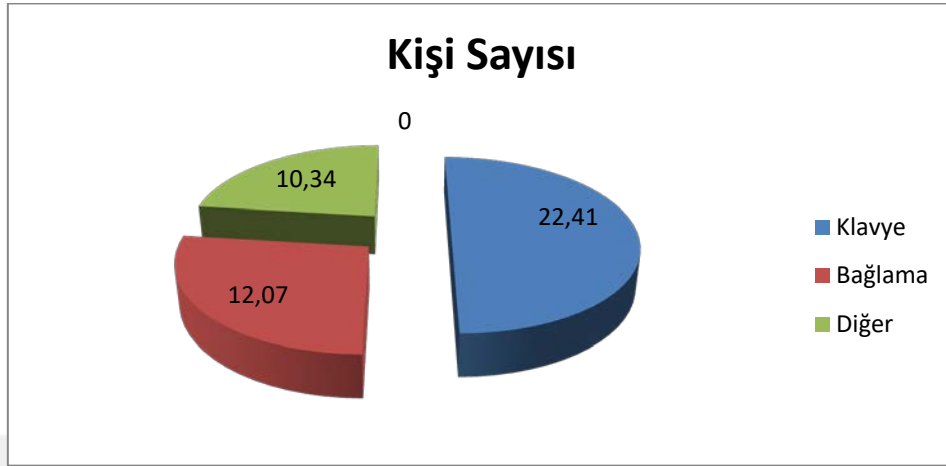
5.1.7.13. Öğretmenlerin En Çok Dinlenen Müzik Türüne Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Grafik 13. En Çok Dinlenen Müzik Türüne Göre Öğretmenlerin Dağılımı

Grafik 13 incelendiğinde dağılımda en yüksek orana %48,28 ile Batı Klasik Müziği'nin sahip olduğu , % 23,31 ile Arabesk ve %12,07 ile Geleneksel Irak Halk Müziği olduğu tespit edilmiştir. Dağılımda en düşük orana ise %10,34 ile Caz Müzik'in sahip olduğu görülmektedir.

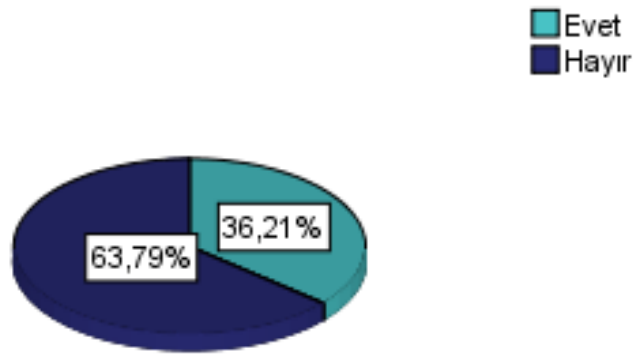
5.1.7.14. Öğretmenlerin Müzik Dersinde Kullandıkları Çalgı Türüne Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Tablo.14 Öğretmenlerin Müzik Dersinde Kullandıkları Çalgı Türüne Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Grafik 14 incelendiğinde müzik öğretmenlerinin derslerde %12,07 oranında bağlama kullandıkları, %22,41 oranında klavye kullandıkları ve %65,52 oranında diğer çalgı aletlerini kullandıkları bulgusu elde edilmiştir.

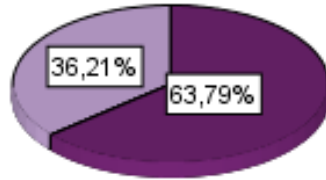
5.1.7.15. Öğretmenlerin Akademik Yayın Sahibi Olmaya Yönelik Bulgular ve Yorumları

Grafik 15. Öğretmenlerin akademik yayım sahibi olmaya yönelik grafik

Grafik 15'ya göre elde edilen bilgiler müzik öğretmenlerinin %36,21'inin akademik yayımının olduğu yönündedir.

5.1.7.16. Öğretmenlerin Ailelerinde Müzik Öğretmeni Olma Durumuna Yönelik Bulgular

Grafik 17. Ailesinde Müzik Öğretmeni Olma Durumuna Göre Öğretmenlerin Dağılımı

Grafik 17'ye göre ailesinde müzik öğretmeni olan öğretmenlerin oranı %36,21'dir.

5. BÖLÜM

5.1.Sonuç

5.1.1. MÖPÖF Değerlerinin Dağılımına Yönelik Sonuçlar

Müzik öğretmenlerinin Salahaddin üniversitesi mezunu olduğu bulunmuştur. Öğretmenlerin mezun olunan program değişkenine göre dağılımlarında Müzik Öğretmenliği programından mezun olanlar çoğunluğu teşkil etmektedir.

Çalgı alanına ilişkin dağılımda yaylı çalgılar en yüksek orana sahiptir. Bu grubu telli çalgılar izlemiş, vurmalı çalgılar alanındaki müzik öğretmenlerinin düşük sayıda olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Müzik öğretmenlerinin ders saatine ilişkin dağılımlarına bakıldığında, en yoğun grubun 11-15 saat girenler olduğu tespit edilmekle beraber çoğunluğun 11-15 ve 16-20 saat derse giren öğretmenlerden oluştuğu sonucu ortaya çıkmıştır. Alan dersi yani diğer bir anlatımla müzik dersi dışında herhangi bir derse giren müzik öğretmenlerinin sayısının oldukça düşük olduğu bulunmuştur.

Öğretmenlerin eşit oranda ve büyük çoğunlukta 1-4 ve 5-9 yıllık bir zaman dilimi boyunca çalıştıkları görülmüştür. Sırasıyla bu grubu; 10-14 yıl ve 15 yıl ve üzeri grubunda yer alanlar izlemektedir.

Öğretmenlerin görev yaptıkları il sayısına ilişkin sonuçlara bakıldığında, çoğunluğun bir ya da iki ilde görev yaptıkları bulunmuştur. Müzik öğretmenlerinin neredeyse tamamına yakınının idarecilik tecrübesi olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Çalışma grubunun büyük çoğunluğunun ek iş yaptığı görülmüştür. Ek iş yapanların yoğunluğun %46,55 ile müzisyenlik yaptığı geriye kalan kısmın özel-bireysel ders verenler olduğu sınırlı sayıda kurs öğretmenliği yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin % 36 sına yakın oranda 300-399 \$ arasında bir geliri olduğu, % 36 sına yakın oranda 400-499 \$ arasında bir dağılım gösterdiği bulunmuştur. Grubun geriye kalan kısmında 500 \$ ve üzeri gelire sahip olduğu görülmüştür.

Müzik öğretmenlerinin evin kira olma durumuna bakıldığında %73 kısmının ev sahibi olduğu ve piano olma durumuna göre ise % 20 sinin evinde piano bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Öğretmenlerin tamamına yakınının 1-2 çalgıya sahip oldukları bulunmuştur. Bu durum öğretmenlerin yaşam tarzları, hayata yaklaşımları, öncelikleri araştırılarak tespit edilmesi gereken bir olgu olarak ortaya çıkmıştır.

Öğretmenlerin yarısına yakınının en çok dinlediği müzik türünün Batı Klasik Müziği olduğu ve bunu arabesk müziğin izlediği görülmüştür. Caz müzik dinleyen öğretmenlerin geleneksel Irak Halk müziği dinleyenlerin oranına yakın olduğu ve en az dinlenen müzik türü olduğu görülmüştür.

Müzik derslerinde, öğretmenlerin müzik dersinde en az bağlama kullandıkları bunu klavyenin takip ettiği çoğunluğunun ise diğer çalgı aletlerini kullandıkları tespit edilmiştir.

Müzik öğretmenlerinin %30'luk kısmının akademik çalışmalarda bulunduğu sonucuna varılmıştır. Öğretmenlerin %36'sının ailesinde müzik öğretmeni bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre müzik öğretmenliğinin tercih edilmesinde aile faktörünün çok etkili olmadığı görülmüştür.

5.1.2. ÖMPÖ Puanlarının Dağılımına Yönelik Sonuçlar

ÖMTÖ toplam puanlarının aritmetik ortalamasının 137. 28 olduğu bulunmuştur. Ölçekten en fazla alınabilecek puanın 170 olduğu düşünüldüğünde, bu puanın çok yüksek bir ortalama olmadığı bu bulgudan hareketle öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumlarının olumlu yönde fakat yüksek olmadığı sonucuna varılmıştır. Sevgi, Değer ve Uyum puanlarına bakıldığında, bu puanların da yüksek düzeylerde olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Bulut (2011), Sağlam (2008) ,Küçük (2012) , Şentürk(2015) tarafından yapılan müzik öğretmenlerinin öğretmen mesleğine yönelik tutumlarını ölçümleyen araştırmalarda da öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun bu çalışmadakinden farklı olduğu olumluluk düzeyinin düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Bu verilerden hareketle Müzik öğretmenliğini tercih eden bireylerin bilinçli olarak tercihte bulunanların ve isteyerek öğretmenlik mesleğini seçenlerin sayısının düşük olduğu sonucuna ulaşılabilir.

5.1.3. ÖMTÖ Puanları ile MÖPÖF Arasındaki İlişkilere Yönelik Sonuçlar

Kadın öğretmenlerin ÖMTÖ puanlarının ve Sevgi boyutu puanlarının erkek öğretmenlerden çok küçük bir farkla yüksek olduğu sonucu bulunmuştur fakat bu fark anlamlı bir fark yaratmamaktadır. Buradan hareketle sevgi düzeylerinin cinsiyete göre değişiklik göstermediği söylenebilir.

Müzik öğretmenlerinin ÖMTÖ puanlarıyla idarecilik tecrübesi sevgi ,değer ve uyum boyutlarına göre incelendiğinde , öğretmenlerin idarecilik yapıp yapmama durumunun öğretmenlik mesleğine karşı tutumları üzerinde bir etkisinin bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Müzik öğretmenlerinin ÖMTÖ puanlarıyla ailelerinde müzik öğretmeni olma durumuna göre sevgi değer ve uyum boyutlarına bakıldığında anlamlı farklılıklar görülmediği yani öğretmenlerin ailelerinde müzik öğretmeni olup olmama durumunun öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarında bir etkisi olmadığı söylenebilir.

Güzel ve Oral tarafından 2011 yılında yapılan “Fizik Öğretmen Adaylarının Profilleri İle Fizik Dersi Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı çalışmada Fen-Edebiyat fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının profil özellikleri ve bu özellikler ile fizik dersi arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Yapılan çalışmada bireysel profil özelliklerinin belirlenmesinin yanısıra fizik dersi ile profil özellikleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Devci ve Sarıkaya (2006)’ın “Sporcu Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Değişkenler Işığında Profillerinin Belirlenmesi” başlıklı çalışmasında orta dereceli okullarda sportif faaliyetlere katılan öğrencilerin demografik özellikleri ile birlikte sosyo-ekonomik özelliklerinin spora yönelimlerdeki ilgi ve tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Yapılan araştırma sonucunda branş dağılımları ve yaşanan mekan gibi değişkenler bakımından bu çalışma ile benzerlikler göstermektedir. Abazoğlu vd. (2014) tarafından “Türkiye’nin Öğretmen Profili” başlıklı makale çalışmasında Milli Eğitim Bakanlığı’nda (MEB) görev yapan öğretmenlerin profillerinin çıkartılması amaçlanmıştır. Cinsiyet, yönetim kademesi, yaş ve mezun olunan fakülte gibi değişkenler ekseninde bütün Türkiye’de görev yapan öğretmenlerin profil özellikleri belirlenmiştir. İlgili çalışmada tüm Türkiye’de görev yapan öğretmenlerin cinsiyet çoğunluğunun bayan olduğu, akademik devamlılık konusunda karşılaştırılabilir ülkelere nazaran yetersiz olduğu belirlenmiştir. Bu açıdan ulaşılan veriler bu çalışma ile paralellik göstermektedir.

5.2.Öneriler

- Öğretmenlerimizin KPSS puanlarına baktığımızda büyük çoğunluğunun 45-65 bandı ve 44 puanın altında olduğu görülmektedir. Bu durum, öğretmenlerimizin kültür dersleri ve eğitim derslerinde yeterli bir donanıma sahip olmadıklarını işaret etmektedir. Bu bakımdan, kültür ve eğitim derslerinin yeterince kavratılabileceği bir eğitim ortamının sağlanması gerekmekte ve bu derslerin de müzik dersleri kadar önemli olduğu vurgulanmalıdır.
- Müzik öğretmenlerinin çoğunun ortaokul ve lisede görev yaptığı ve meslek liselerinde ise yok denecek kadar az müzik öğretmenin görev yaptığı sonucuna ulaştırmıştır. Bu bilgiler ışığında; Milli Eğitim Müdürlüklerinin Mesleki Okullara Müzik Öğretmeni norm kadroları tahsis etmeleri gerekmektedir.
- Müzik öğretmenlerinin girdikleri haftalık ders saatlerine baktığımızda genel olarak sadece maaş karşılığını doldurabildikleri görülmüştür. Bu problem; öğretmenlerimizin ya ek ders alamamalarına ya da birkaç okulda birden derslere girmeye mecbur bırakılmalarına sebep olmaktadır. Bu durumun ortadan kalkması için ya müzik dersinin haftada iki saate çıkarılması ya da seçmeli derslerin müzik ağırlıklı olarak tercih edilmesi sağlanmalıdır.
- Akort problemi olmayan, çoksesli müziğin temel çalgısı olan Deşifre denince akla ilk gelen piyano, özellikle elektronik piyano, öğretmenlerimizin çoğunun evinde olmadığı görülmüştür. Piyano fiyatlarının hemen hemen bir öğretmen maaşı civarında olduğu ve birçok çeşit modelin bulunduğu bu dönemde, öğretmenlerimiz bu temel çalgıyı almaya, Milli Eğitim, Müzik Evleri ve diğer müzik öğretmeni ve müzik insanlarının gayretleriyle, teşvik edilmelidir.
- Müzik Öğretmenlerinin, müzik dinleme alışkanlıklarına bakıldığında dört yıl boyunca eğitiminin aldıkları Klasik Batı Müziğini dinleme oranı sadece % 20 olduğu görülmektedir. Bu dikkat çekici sonucu değerlendirdiğimizde; müzik

öğretmenliği bölümlerinin Klasik Batı Müziğini dinleme ve sevdirmeye yönelik etkinliklere ve derslere çok daha fazla önem vermeleri gerektiğini söyleyebiliriz.

- Müzik öğretmenlerin çoğunun blokflüt ve klavye çalgılarını kullandıkları tespit edilmiştir. Öğretmenlerimizin, entonasyon problemi olan blokflüt yerine çoksesliliği elde etmenin kolay olduğu gitar gibi çalgılara önem verilmesi bunun yanı sıra, kültürel ihtiyaçlara cevap vermesi ve belirli gün ve haftaların vazgeçilmez çalgısı olması bakımından bağlama kullanmaya teşvik edilmeleri gerekmektedir.
- Müzik öğretmenlerinin birkaç istisnayı saymazsak, hemen hemen tamamının akademik çalışmalarda bulunmadığı görülmüştür. Bu dikkat çekici sonucu değerlendirdiğimizde; özellikle Milli Eğitim Bakanlığı'nın yüksek lisans ve doktora eğitimi yapmak isteyen müzik öğretmenlerimizin il dışı atama şartlarını iyileőtirmeye ve kolaylaőtirmaya yönelik çalışmalar yapması çok elzemdir. Müzik öğretmenlerimiz de bu yüksek lisans ve doktora eğitimi hususunda daha istekli ve cesur olmaları gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Açıkgoz, K. Ü. (2003). *Etkili öğrenme ve öğretme*. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Akbaşlı ve diğerleri. (2009). *Eğitim bilimine giriş*. Kasım Kıroğlu, Cevat Elma (Editörler). Ankara: Pegem Akademi.
- Akbulut, E. (2006). Müzik öğretmeni adaylarının mesleklerine ilişkin öz yeterlik inançları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi eğitim fakültesi dergisi*, 2(3), 24- 33.
- Allport, G.W. (1967). Attitudes. In M. Fishbein (Ed.), *Readings in attitude theory and measurement* (pp. 1-13). New york: John Wiley & Sonc, Inc.
- Aytürk, N. (1999). *Yönetim sanatı*, Ankara: Yargı Yayınevi, s.15.
- Başaran, İ. E. (1978). *Eğitime giriş*. Ankara: Bimaş Matbaacılık.
- Baysal, A. (1981). *Sosyal ve örgütsel psikolojide tutumlar*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi
- Bloom, B. S. (1979). *İnsan nitelikleri ve okulda öğrenme*, Çev. Durmuş Ali Özçelik, Ankara: Milli Eğitim Basımevi, s.5.
- Bozkurt, M. (1998). *Sistem içerisinde görev yapmakta olan stajyer öğretmenlerin etkili öğretmen özellikleri hakkındaki görüşleri ile kendilerinin bu özelliklere uygunluklarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Brophy, J. (1981). Teacher praise: A functional Analysis, *Review of Educational reserch*, 51 (1), s.5-32.
- Büyükkaragöz, S. ve diğ. (1998). *Öğretmenlik mesleğine giriş* (Eğitimin Temelleri), Konya: Mikro Yayınları: No.07, s.16.
- Canakay, E. U. ve Bilen, S. (2008). Active Learning And Self- Efficacy Beliefs. *Turkish journal of music education*, 1 (1), 46-54.
- Celep, C. ve diğerleri. (2005). *Meslek olarak öğretmenlik*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Çelikten, M. ve Can, N. (2003). *Yönetici, öğretmen ve veli gözüyle ideal öğretmen*, Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Aralık, Sayı 15, ss. 253-267.

Demirel, Ö. (1999). *Planlamadan değerlendirmeye öğretme sanatı*, Ankara: Pegem A. s.192.

Doğanay, A. (2002). *Sosyal bilgiler öğretimi. Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi*, 15-46.

Erden, M. (1995). *Derslerine yönelik tutumları*.

Erdoğan, İ. (1999). *İşletmelerde davranış*, 10. Baskı, İstanbul: Evrim Basımevi.

Erden, M. (1999). *Öğretmenlik mesleğine Giriş*, Ankara: Alkım Yayınları, s.35.

Erkuş, A. (2003). *Psikometri üzerine yazılar*(1. Baskı). Ankara: *Türk psikologlar derneği*, No: 24.

Eskicumalı, A. (2002). *Öğretmenlik mesleğine giriş. eğitim öğretim ve Öğretmenlik Mesleği*, 1-31.

Fidan, N. 2012. *Okulda öğrenme ve öğretme* (3. Baskı). Pegem Akademi, Ankara.

Gülay, O. (2008). *Ortaöğretim 9. sınıf beden eğitimi dersinde, işbirlikli oyunların öğrencilerin sosyal beceri düzeylerine ve beden eğitimi dersine yönelik tutumlarına etkisi*. Unpublished master's thesis. Bolu, Türkiye: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Güllü, M. (2007). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının araştırılması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Güney, S., Aslan, T., & Ekici, G. (2014). *Davranış bilimleri*.

Irak Eğitim Bakanlığı. (1977). *Liselerin eğitim sistemi*. Bağdat, Irak: Irak Eğitim

Irak Eğitim Bakanlığı. (1977). *Öğretmen yetiştirme sistemi*. Bağdat, Irak: Irak Eğitim

Kağıtçıbaşı, Ç. (1988). *İnsan ve insanlar*. Evrim Basım Yayım Dağıtım, 7

Kağıtçıbaşı, Ç., & Üskül, A. (2006). *Yeni insan ve insanlar: Sosyal psikolojiye giriş*: Evrim Yayınevi.

Kangalgil, M., Hünük, D., & Demirhan, G. (2006). *İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması*. Spor Bilimleri Dergisi, 17(2), 48-57.

Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (17. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Koşar, E. ve diğ. (2003). *Eğitim teknolojileri ve materyal geliştirme*, Ankara: PEGEM A,s.1.

Kuzgun, Y. (1986). *Rehberlik ve psikolojik danışma*, Ankara: ÖSYM Yayınları, s.5.

Küçükahmet, L. ve diğerleri (2000). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Lea, S. J., Stephenson, D., & Troy, J. (2003). *Higher education students' attitudes to student-centred learning: beyond 'educational bulimia'?* Studies in higher education, 28(3), 321-334.

Morgil, Seçken, N., Yücel, A. S. (2004). *Kimya öğretmen adaylarının öz yeterlilik inançlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Balıkesir Üniversitesi FenBilimleri Enstitüsü Dergisi, 1, 62-72.

Mullins, S., (1984). *Attitude. the instrumentalist*, Vol:39. No:5.

Özbek, R., Kahyaoğlu, M. ve Özgen, N. (2007). *Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi*. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(2). 221–232.

Özmenteş, S. ve Özmenteş, G. 2009. Çalgı Çalışmaya İlişkin Tutum, Bireysel Özellikler Ve Performans Düzeyi İlişkileri. *Kastamonu eğitim dergisi*, 1 (17), 353-360.

Özsoy, S. ve Özsoy, G. (2013). *Eğitim araştırmalarında etki büyüklüğü raporlanması*. İlköğretim Online, 12(2), 334-346.

Sağlam, A. Ç. (2008). *Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 5 (1), 59-69.

Semerci, N. ve Semerci, Ç. (2004). *Türkiye’de Öğretmenlik Tutumları*. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14 (1), 137-146.

Şişman, M. (1999). *Öğretmenliğe giriş*. Pegem Yayıncılık, Ankara .

Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Tekarslan,E.,Baysal, C., Kılıç T.,Sencan, H.(1989). *Sosyal psikoloji*. İstanbul: Filiz Kitabevi

Terzi, A. R. ve Tezci E. (2007). Necatibey Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. *Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi*, 52, 593-614.

Tufan, E, Güdek, B. (2008). Piyano Dersi Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 78- 90.

Uçan, A. (1994). *İnsan ve müzik- insan ve sanat eğitimi*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Uçan, Ali. (1997). *Müzik eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları. 2. basım.